

SKIEN BYGGER FRAMTIDAS MØTEPLASS

IBSEN BIBLIOTEKET
TJENESTER OG TYPOLOGIER

Utforske

Skape
Utforske
Endre

Lære / utvikle

lek

Relasjoner, sosialt
alene / sammen

Oppdage / lære

Innhold

1	Innledning	s. 4
2	Typologiene	s. 12
	Informasjon og wayfinding	s. 16
	Veiledning.....	s. 18
	Læring.....	s. 20
	Utforsking.....	s. 24
	Det uventede.....	s. 30
	Bare meg	s. 34
	Sammen.....	s. 36
	Formidling og utstilling.....	s. 42
3	Brukerreiser	s. 52

1

Innledning

Dette dokumentet gir en innføring i hvordan Skien kommune ønsker at tjenestene, funksjonene og opplevelsene i Ibsenbiblioteket skal bli. Det gjengir behov og ønsker som er kommet frem gjennom flere års prosjektarbeid og innsatsperioder med brukermedvirkning og workshops med publikum og ansatte.

Ibsenbiblioteket skal oppleves som en helhet, men vil være sammensatt av det som i dag er flere ulike virksomheter. Derfor kategoriserer vi funksjonene og opplevelsene på en måte som beskriver de romlige behovene på tvers av organisatorisk tilhørighet, og ikke etter virksomheter eller romlige soner.

Som verktøy bruker vi åtte typologier. Noen av typologiene er ganske konkrete beskrivelser av romlige behov og funksjoner, mens andre er knyttet til publikums opplevelser i biblioteket. Beskrivelsen av funksjoner, tjenester og opplevelser gjennom typologier og opplevelsesmåter er gjort i et forsøk på å utvikle Ibsenbibliotekets virkemåte fra innsiden. I konkurranseprogrammene er Ibsenbiblioteket beskrevet i tentative romlige soner med tilhørende kvadratmeter og fysiske krav i de ulike sonene. Hver av disse sonene kan romme flere forskjellige typologier, og de samme typologiene kan gjenfinnes i flere soner. Slik ønsker vi også å inspirere arkitekter og utstillingsdesignere til radikal flerbruk av arealene innenfor prosjektets 7000 brutto kvadratmeter. Skien kommune trenger et bygg der arealene

brukes mest mulig av flest mulig, størst mulig del av tiden. Bygget skal også selv være en del av den ibsenske resepsjonshistorien, samtidig som det løser tjenestene og funksjonene som trengs.

Våren 2018 gjennomførte Skien kommune et parallelloppdrag der tre lag ga innspill til romprogram og lokaliseringsanalyser. De åtte romtypologiene vi bruker her er et resultat av innspill fra Rosan Bosch Studio. Fra JAC studios har vi videreført tanken om at alt det de som besøker Ibsenbiblioteket opplever er en del av formidlingen. Bevissthet om bruk av ulike formidlingsverktøy – fra taktilitet og akustiske kvaliteter til det skrevne ord – skal prege hele institusjonen. Rosan Bosch Studio og JAC Studios har utdypet arbeidet sitt om typologier og formidlingsverktøy gjennom møter og workshops våren 2019.

Noen gjennomgående perspektiver

// VERDENSDRAMATIKEREN FRA SKIEN

Fremtidens bibliotek er ifølge den nederlandske arkitekten Aat Vos lokalt forankret, men retter oppmerksomheten mot universelle tema. Det lokale biblioteket er et sted som gir perspektiver og utsyn, det er et lokalt utgangspunkt som gjør oss i stand til å løfte blikket og se og fortolke verden. Den samme funksjonen kan man si at Skien hadde for dramatikerens Henrik Ibsen.

20. mars 2028 er det 200 år siden Henrik Ibsen ble født i Skien. Ibsens utbredelse tilsier at dette jubileet vil bli lagt merke til og markert både nasjonalt og internasjonalt. Henrik Ibsen regnes som en av verdens aller mest kjente og spilte dramatikere. Han opplevde selv å bli både anerkjent og berømt i Europa. I dag er Ibsens dramatik en del av det globale teaterrepertoaret, og stykkene fortolkes og iscenesettes i stadig nye kunstneriske, historiske og samfunnsmessige sammenhenger – over hele verden.

Den kinesiske Ibsenforskeren Chengzhou He beskriver Ibsens status i Kina slik: Nora er mer kjent enn Ibsen og Ibsen mer kjent enn Norge. Selv tilbragte Henrik Ibsen de 27 mest produktive årene av sin 50 år lange karriere utenlands, for det meste i Tyskland og Italia. De aller fleste av Ibsens mest kjente og spilte stykker er skrevet i denne perioden. Ibsen opplevde en eventyrlig internasjonal suksess i sin egen levetid, og gjennom 1900-tallet sto Ibsens stykker sentralt i de toneangivende europeiske teaterfornyernes kunstneriske virke. Ibsen er tolket av kjente kunstnere innenfor alle kunstarter. Verkene hans er oversatt til rundt 80 språk, og det er anslått at Ibsens stykker spilles ukentlig et eller annet sted i verden. Forskere over hele verden interesserer

seg for Ibsen og bidrar til at det stadig produseres ny kunnskap om bruken av Ibsen. Til sammen gir denne sammensatte og innholdsrike historien store muligheter for formidling av Ibsen som et samtidig tema. Ibsen er en del av Skiens lokalhistorie, men også et internasjonalt og nåtidig kulturfenomen som gir innganger til universelle menneskelige tema og til steder og hendelser andre steder i verden.

Skien har vært stolt over å være hjembyen til Henrik Ibsen siden Ibsens egen levetid. Første gang dikteren fikk en av Skiens gater oppkalt etter seg var i 1872. 20. mars 1891 var det stor feiring av dikterens 63-årsdag, med festforestilling og innvielse av den nye Festiviteten – riktignok uten at hovedpersonen selv var til stede. Ibsen kom aldri tilbake til Skien etter sommeren 1850. Like fullt fortsatte Ibsens oppvekst i Skien å prege både dikterens og byens historie og identitet, helt uavhengig av hva dikteren og bysbarna kan ha ment om hverandre i årenes løp.

Et gjennomgående tema i hele Ibsenbiblioteket er litteratur av og om Ibsen, verkene hans og tolkninger av dem. Dette gjelder alle typologiene. Noen steder vil tema knyttet til Ibsen formidles eksplisitt gjennom arrangementer, utstillinger og boksamlinger. Andre steder rendyrkes Ibsen-opplevelsene. Andre steder igjen kan Ibsen opptre mer implisitt og sammen med andre funksjoner, for eksempel i arkitektonisk utforming, i kunstnerisk utsmykking eller i praktiske funksjoner som har sin daglige bruk for alle, men som også er utformet med en Ibsen-dimensjon som kan formidles eller oppdages. Vi har tatt utgangspunkt i Ibsens egen gruvemetafor om hvordan kunstverkets mening skal «slynge sig skjult gjennom Værket ligesom Sølvaaren i Fjeldet», og så er det opp til «hver Enkelt at fortolke den efter sit individuelle Behov». Slik har vi sett for oss

Ibsen som gjennomgående tema i Ibsenbiblioteket også: noen steder går malmåren helt opp i dagen, mens den andre steder er usynlig fra overflaten, men kan følges nedover i dypet, hvis man er interessert.

Formidlingen av Ibsen skal bygge på tema knyttet til Ibsens liv, Ibsens produksjon og bruken og mottakelsen av Ibsen og hans produksjon fram til i dag. «Sølvåren» refererer i det følgende til funksjonene som Ibsenformidlingssenter. Gjennom å integrere Ibsen i biblioteket skal det være mulig å oppleve Ibsen som et samtidig tema som kan brukes som utgangspunkt for arrangementer og formidling av bøker og de andre samlingene i biblioteket.

// IBSENBIBLIOTEKET ER DITT, MITT OG VÅRT

Ibsenbiblioteket skal være en demokratisk arena. Derfor må det bli tatt i bruk av befolkningen og fylle publikums behov, på deres premisser. Behovene og tjenestene vil helt sikkert endre seg over tid. For at Ibsenbiblioteket skal holde seg relevant må det være fleksibelt nok til å kunne tilpasses endrede behov både hos de besøkende og de ansatte.

Ibsenbiblioteket skal være et ikke-kommersielt samlingspunkt og et møtested for byens innbyggere som tilbyr utlån, informasjon, samskaping og opplevelser – ventede og uventede. Det skal bli en inkluderende møteplass som innbyggerne kan være stolte over, og det skal være en attraktiv arena for læring, kunnskap og opplevelser. Biblioteket skal oppleves som en møteplass hvor den enkelte selv kan definerer sin bruk og sine behov.

Som møtested og demokratisk arena skal Ibsenbiblioteket være universelt utformet. Det skal i sin grunnutforming legge til rette for at det er enkelt å orientere og forflytte seg for besøkende i ulike aldre, med forskjellig kultur- og språkbakgrunn og ulike funksjonsnivåer. De sju prinsippene for universell utforming skal ligge til grunn for utforming av bygg, tjenester og innhold.

I en by er det vanskelig å finne et sted å feste blikket uten at en plakat eller en skjerm prøver å påvirke oss til å mene noe, eller øke forbruket gjennom å kjøpe noe. De kommersielle kreftene har stort spillerom. Kikker vi på mobilen er maset ofte enda sterkere. Folk trenger et sted som ikke er

hjemme og ikke er jobb eller skole, men som er gratis og ikke krever noe av dem. For mange er biblioteket et sånt sted. På Ibsenbiblioteket skal du kunne kjenne deg hjemme og møte andre i et miljø der du selv regulerer nivået av påvirkning, involvering og interaksjon.

Som kunnskaps- og teknologibygg tilbyr Ibsenbiblioteket selvsagt gratis Internett til alle, men det skal også ha et område for «Internot» – der mobilen ikke virker og med en stemning som inviterer til kontemplasjon og avslapping – og kanskje bønn.

Boka er den tryggeste og mest holdbare informasjonsteknologien. Er den først kommet på hylla, kan den ikke hackes eller forfalskes, det er lett å se når noen har klusset med originalen. Så lenge boka finnes vil forfatterens fullstendige og avrundede tanke være fullt tilgjengelig. Ofte er den en lang tanke, og kanskje også en klok tanke. Ikke en hastig tweet. Ikke en spontan utblåsning i et kommentarfelt. Boka kommuniserer over århundrer. Ibsens litteratur er viktig i verden fordi ordene han formet er blitt spredd og lest i 170 år. Når Internett er nede vil boka fremdeles virke. Denne litterære arven har bibliotekene forvaltet gjennom historien. Det er ikke tilfeldig at tidligere tiders bibliotek ofte ble bygget som templer. Bak arkitekturen ligger det en respekt for det bøkene representerer av visdom og vilje, skaperkraft og livserfaring, alvor og glede. Det opphøyde og tradisjonsbevisste er også en kvalitet ved biblioteket som mange setter høyt – det som gjør oss litt ydmyke og minner oss om alt vi ikke vet og forstår. Dette skal også være en kvalitet ved Ibsenbiblioteket.

FREMTIDENS BIBLIOTEK

// TRE PROGRAMMERINGSHJUL

Forbindelsen mellom Ibsen-formidling og øvrige samlinger ser vi for oss som tre hjul som roterer med ulik hastighet.

Det ytterste hjulet, med den langsomste rotasjonen, er hovedutstillingene knyttet til Ibsen. Her finner vi utstillinger som kan stå i flere år og innbefatte etablering av midlertidige rom med teknisk infrastruktur. Hovedutstillingen kan gjerne fordeles flere steder i bygget, men det må skapes en sammenheng mellom de ulike delene. Denne utstillingen eller installasjonen skal gi et samlet inntrykk av hva Ibsen betyr globalt, både gjennom saksinformasjon og kunstneriske fortolkninger. Hovedutstillingen knyttes sammen med litteraturformidling, programmeringen av performativ formidling og andre arrangementer.

Det mellomste hjulet roterer anslagsvis en gang i året og skal tilby fordypning i tema eller perspektiver som berøres i hovedutstillingen. Vi ser for oss at kunstneriske nyproduksjoner og tematiske vandretstillinger vil være viktige bestanddeler i dette formidlingsprogrammet, som fornyes årlig. Disse utstillingene skal gjenspeiles i presentasjonen av samlinger og i arrangementer.

Det innerste hjulet med den hurtigste rotasjonen er formidling og utstillinger knyttet til aktuelle tema. Disse skifter etter behov, for eksempel fire til seks ganger i året. Innholdet kan knyttes til Ibsen, men kan også henge sammen med andre deler av Ibsenbibliotekets formidlingsarbeid. Vi ønsker å utvikle modeller for folkeprogrammering av disse «kvartalsutstillingene», der publikum deltar i eller leder arbeidet med et bestemt program.

// DIGITALE OG FYSISKE TJENESTER OG OPPLEVELSER

Ibsenbiblioteket skal tilby digitale tjenester som gjør at besøkende kan være selvbetjente. Biblioteket skal ha ubetjent åpningstid. Opplevelsen starter hjemmefra – både planleggingen av besøket og av hvilke tjenester man skal bruke. Et digitalt besøk skal oppleves som en sømløs forlengelse av et fysisk besøk, og omvendt. Ibsenbiblioteket skal tilby digitale opplevelser med høy kvalitet.

2

Typologiene

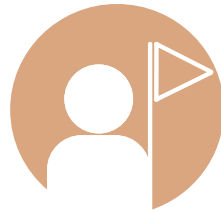

De åtte typologiene

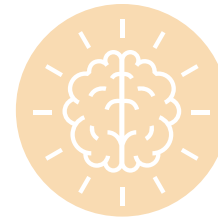
INFORMASJON OG WAYFINDING

Grunnleggende informasjon om tilbudet, hva som skjer og hvordan man finner fram.

VEILEDNING

Individuelt tilpasset hjelp og samtaler med ansatt som har spesialkunnskap som møter den enkeltes behov.

LÆRING

Det som fremmer kunnskap og kunnskapsdeling.

UTFORSKING

Det som stimulerer til lek og kreative aktiviteter.

DET UVENTEDE

Der man opplever noe uventet, som sanselige erfaringer eller uventede koblinger av kunnskap.

BARE MEG

Det som legger til rette for at folk skal ha det godt alene.

SAMMEN

Der man møtes og opplever fellesskap, bryter meninger, samhandler og bygger relasjoner.

FORMIDLING OG UTSTILLING

Der det formidles aktivt gjennom bevisst bruk av boksamlingen og annet materiell, utstillinger og arrangementer.

Typologiene eksisterer ikke isolert og uavhengig av hverandre. Eksempelvis må det som fremmer læring både legge til rette for læring alene og sammen, men læring er det overordnede målet. Både læring alene og læring sammen blir beskrevet under typologien *læring*, mens tjenester som har som formål å legge til rette for at folk kan være eller gjøre noe sammen beskrives under typologien *sammen*.

Typologiene er ikke uttømmende beskrivelser av tjenestene, men en forenklet kategorisering som er gjort med utgangspunkt i den mest fremtredende egenskapen ved tjenesten. Eksempelvis kan målet med enkelte arrangementer primært være det sosiale (*sammen*), men aktivitetene inneholder også læring og noe uventet. At det skjer noe på et sceneområde kan komme som en overraskelse på de besøkende, men det er viktigere at scenen er en fasilitet som understøtter formidling. Typologien bestemmes av funksjonen eller aktiviteten, ikke det tematiske i innholdet. I kapitlene om de ulike typologiene beskriver vi hvordan ulike områder med tilhørende fasiliteter skal brukes og oppleves, men det vil være opp til arkitektene å vurdere hvordan de ulike typologiene kan kombineres og plasseres i ulike soner.

INFORMASJON OG WAYFINDING

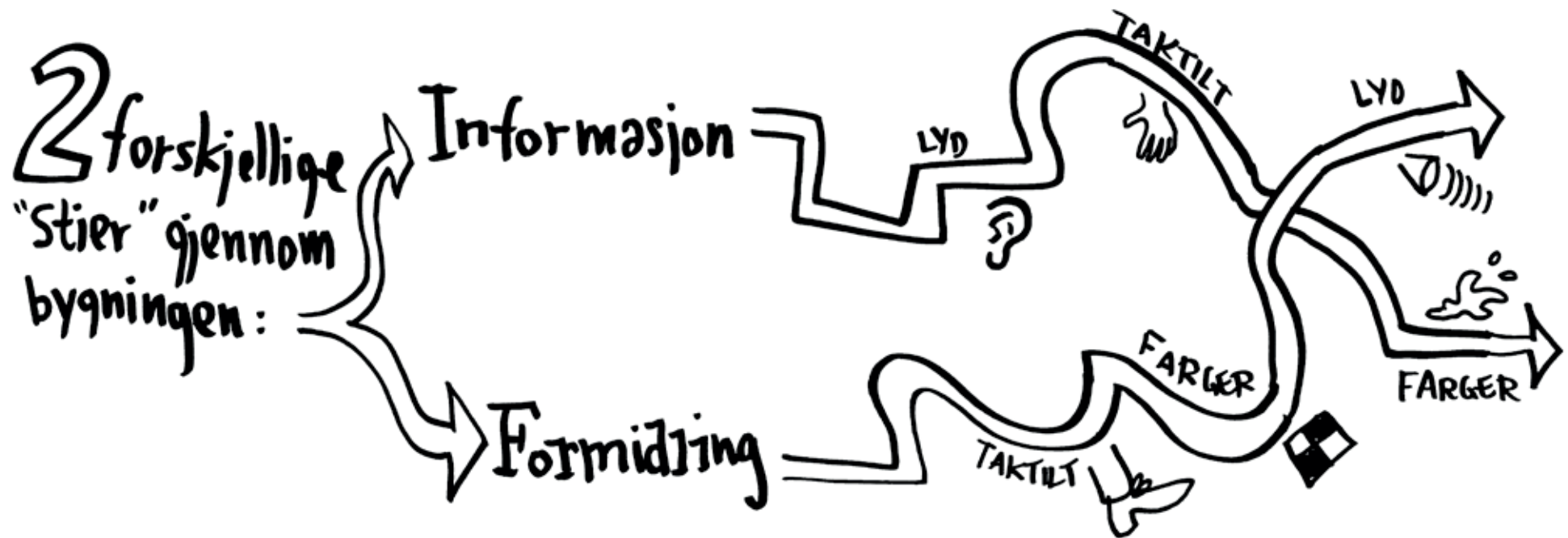
Grunnleggende informasjon om tilbudet, hva som skjer og hvordan man finner fram.

Alle besøkende skal oppleve at de får nødvendig informasjon om fasiliteter, innhold og arrangementer uten å måtte lete. Bygget skal planlegges med tanke på gode ledelinjer. Det er viktig at disse er tydelige for besøkende med funksjonsnedsettelse. Ledelinjene kan gjerne planlegges med en formidlingsfunksjon

knyttet til Ibsen, byhistorie eller andre relevante tema. Besøkende inviteres inn på en reise, der wayfinding og formidling henger sammen og gir mulighet for forskjellige opplevelser avhengig av hvilken rute de besøkende velger.

Generell og praktisk informasjon

om institusjonen og hva som foregår av faste og enkeltstående aktiviteter og arrangementer berøres av denne typologien. Informasjonen skal gjøres tilgjengelig gjennom lyd, med punktskrift og gjennom tekst og bilde. Informasjonspunkt kan være plassert flere steder i bygget. Enkle turistinformasjonstjenester

sorterer også under denne typologien. Besøkende må kunne finne ut av ting på egenhånd, både hjemmefra og inne i bygningen. For de som allerede har funnet ut mye, skal Ibsenbiblioteket være et sted for mer.

Det skal finnes et betjent og lett tilgjengelig informasjonspunkt sentralt i bygget, Knutepunktet, hvor ansatte kan svare på spørsmål og ta imot besøkende som ønsker informasjon. Knutepunktet er det naturlige stedet å henvende seg for å låne fra utstyrssentralen. Her er det mye som lånes ut av både små og store ting, som skiutstyr, skøyter, kano, lavvo og flytevester. Utleveringen vil derfor skje direkte fra lageret et annet sted i bygget.

VEILEDNING

Individuelt tilpasset hjelp og samtaler med ansatt som har spesialkunnskap som møter den enkeltes behov.

I dag svarer førstelinjetjenesten til NAV, kommunens servicesenter og biblioteket på mange av de samme spørsmålene fra innbyggerne. I Ibsenbiblioteket samles veiledningstjenestene på ett sted. Vi har valgt å dele inn veiledning i to nivåer. Målet er at alle som jobber med veiledning skal kunne svare på spørsmål på

nivå 1 og sørge for at folk kommer i kontakt med den ansatte som kan gi dypere veiledning innenfor et bestemt fagområde (nivå 2). For begge nivåene gjelder det at tjenesten ikke er knyttet til et konkret sted i bygget, men at veiledning vil kunne oppstå flere steder fordi ansatte er tilgjengelige ute i Ibsenbiblioteket.

Nivå 1 inneholder enkel og kortvarig veiledning som man kan gjøre i åpne rom og som de fleste som jobber på Ibsenbiblioteket kan bistå med.

Veiledning i Innbyggjerservice er informasjon om blant annet kommunale tilbud og tjenester, oversikt over hvilke ansatte som

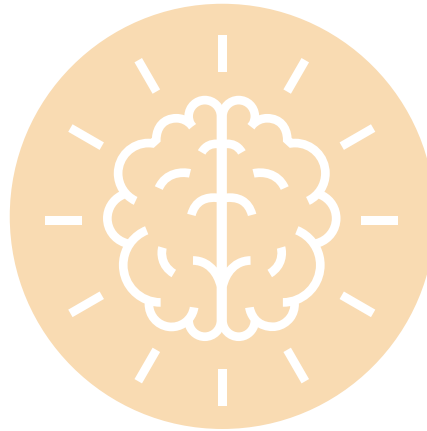
jobber med hva og hvor, oversikt over politiske saker til behandling, hvilke tjenester innbyggerne kan søke om, veiledning i hvordan man kan fylle ut digitale søknadsskjema, finne de riktige nettsidene, regler, lovverk med mer. Her er de ansatte veivisere fram til riktig forvaltningsnivå for de ulike tjenestene. Ved stortings- og kommunestyrevalg kan innbyggerne forhåndsstemme her. Veiledningstjenestene til NAV ligger også på nivå 1.

Enkle bibliotekoppgaver hører også til dette nivået, som veiledning i bruk av selvbetjente automater og digitale tjenester, oppslag i bibliotekets katalog, reservasjon, lån og innlevering, i tillegg til praktisk hjelp på PC, kopimaskin, skanner og lignende. I dag er stadig flere bibliotekbrukere selvbetjente når det gjelder utlån, innlevering og søking. Vi regner med at det vil ha skjedd flere endringer i bruk av selvbetjeningsløsninger innen vi åpner det nye Ibsenbiblioteket.

Selv om den enkle veiledningen ikke skal være inngående og langvarig, kan det være behov for å trekke seg litt tilbake sammen med den besøkende, for eksempel hvis det kommer fram sensitiv informasjon eller hvis språkproblemer gjør at det bør være ro rundt.

Nivå 2 er dypere veiledning. På dette nivået har man bedre tid, leter, søker og finner ut av problemstillingene sammen med besøkende. Her er det ikke sånn at alle kan svare på alt, men ulike grupper av de ansatte har sine spesialområder. De som jobber med bibliotek hjelper med typiske bibliotekoppgaver, som å finne litteratur til oppgaver, veilede i søking og kildekritikk på nett og å anbefale bøker. Innbyggjerservice gir dypere veiledning i de kommunale tjenestene, som fremgangsmåter og søkekriterier i en byggesak eller søknad om parkeringskort. Dette kan være en-til-en veiledning eller veiledning i grupper. Her vil det være enda større behov for å kunne trekke seg litt tilbake til et område der man kan snakke uforstyrret. Veiledning vil kunne foregå på flere steder i Ibsenbiblioteket, det skal ikke være en tradisjonell skranke hvor man henvender seg og eventuelt står i kø. Innbyggjerservice bruker kontorene sine til å utføre saksbehandling innen ulike kommunale tjenester.

LÆRING

Det som fremmer kunnskap og kunnskapsdeling.

Ibsenbiblioteket skal legge til rette for formell og uformell læring gjennom hele livsløpet. De fysiske bøkene er fremdeles grunnleggende for formidling og tilegnelse av kunnskap, men suppleres mer og mer av film, bilder, spill og lyd på digitale formater.

Et av bibliotekenes grunnprinsipper er at innbyggerne skal ha gratis tilgang til kunnskap. Det er viktig at biblioteket oppdateres i takt med den teknologiske utviklingen. Ibsenbiblioteket skal gi Skiens innbyggere mulighet til å prøve ut og bli kjent med ny teknologi.

Læring alene

Bygget skal ha en atmosfære og fasiliteter som gjør at det lett å finne seg et sted å lese eller bruke andre medier til egen læring og til kunnskapsdeling enten det gjelder å fordype seg i skole, studier, arbeid eller interesser. Vi ønsker å

Læring alene

skape opplevelsen av uformelle omgivelser og en atmosfære som det er behagelig å oppholde seg i over tid.

Det vil være bruk for et mer tradisjonelt lesesal-areal. Samtidig ser vi at folk i økende grad foretrekker å studere og jobbe i kollokvier eller i lese-oaser. I tillegg er det mulig å se for seg en mer fleksibel løsning der man rigger til ett eller flere arealer som pop-up-lesesaler når det er behov, så slipper man å ha arealer som står ubenyttet store deler av året.

Digital læring skal gjøres tilgjengelig for alle. Det betyr at de som ikke har digital tilgang hjemme kan komme på biblioteket og låne utstyr både til å ta med hjem og til bruk i Ibsenbiblioteket.

Læring i grupper

Læringen som foregår i grupper på biblioteket er mangfoldig. Det kan være et foredrag, kurs, leksehjelp, forelesning, temamøter eller klassebesøk. Det kan også være praktiske kurs og aktiviteter som krever fleksible areal, både fysisk og teknologisk.

Det er behov for arealer tilpasset læring og formidling i grupper med ulik størrelse. Disse områdene skal ha teknologiske løsninger for å fungere for felles arbeid, møter, kollokvier, film og lytting. Studie- og arbeidsvanene vi ser i biblioteket i dag tyder på at det er bruk for flere grupperom med plass til to til åtte personer. Her skal de kunne snakke fritt, bruke skjerm og rigge seg til for flere timer og ha full konsentrasjon i fellesskap. Dette er rom som må være avskjermet, men med innsyn, blant annet for å styrke fellesskapsfølelsen i biblioteket. Det må være tilgang til andre arealer for å snakke i telefon, ha pauser og å diskutere i umiddelbar nærhet av de stille arbeidssonene.

Det er viktig at det er lite lydgjennomgang mellom arealer som er tilrettelagt for arbeid i grupper og arealer som forutsetter ro og konsentrasjon. Det er nødvendig å kontrollere lyset i forbindelse med aktiviteter som forutsetter blinding og at det er mulig å få dagslys i områder som er tilrettelagt for arbeid over tid. Vi forutsetter at det legges til rette for løsninger for tilkobling til pc, bildevisning og lyd i alle områder som er tenkt for grupper.

Det er også behov for et rom hvor det er mulig å drive kurs og undervisning for grupper. Dette er viktig for mange, for eksempel skoleklasser, folkeuniversitet og frivillige lag og foreninger. Behovene knyttet til læring i grupper må også sees i sammenheng med at Ibsenbiblioteket skal fylle som festivalområde i forbindelse med større arrangementer.

SPRÅK-hjelp

UNGDOM lærer av UNGDOM

Et møtested med diktverksted,
tegnekonkurranser og skuespill.

Læring for ungdom

Ungdom ønsker et sted som bare er for dem. Innenfor dette området må de ha mulighet for uformell læring alene og i grupper. Deler av det arealet som er dedikert ungdom må med andre ord legge til rette for konsentrasjon. Denne publikumsgruppen ønsker gode sitteplasser hvor de kan ha iPad eller bærbar pc i fanget, med mat og drikke i nærheten og tilgang til strøm for å lade.

UTFORSKING

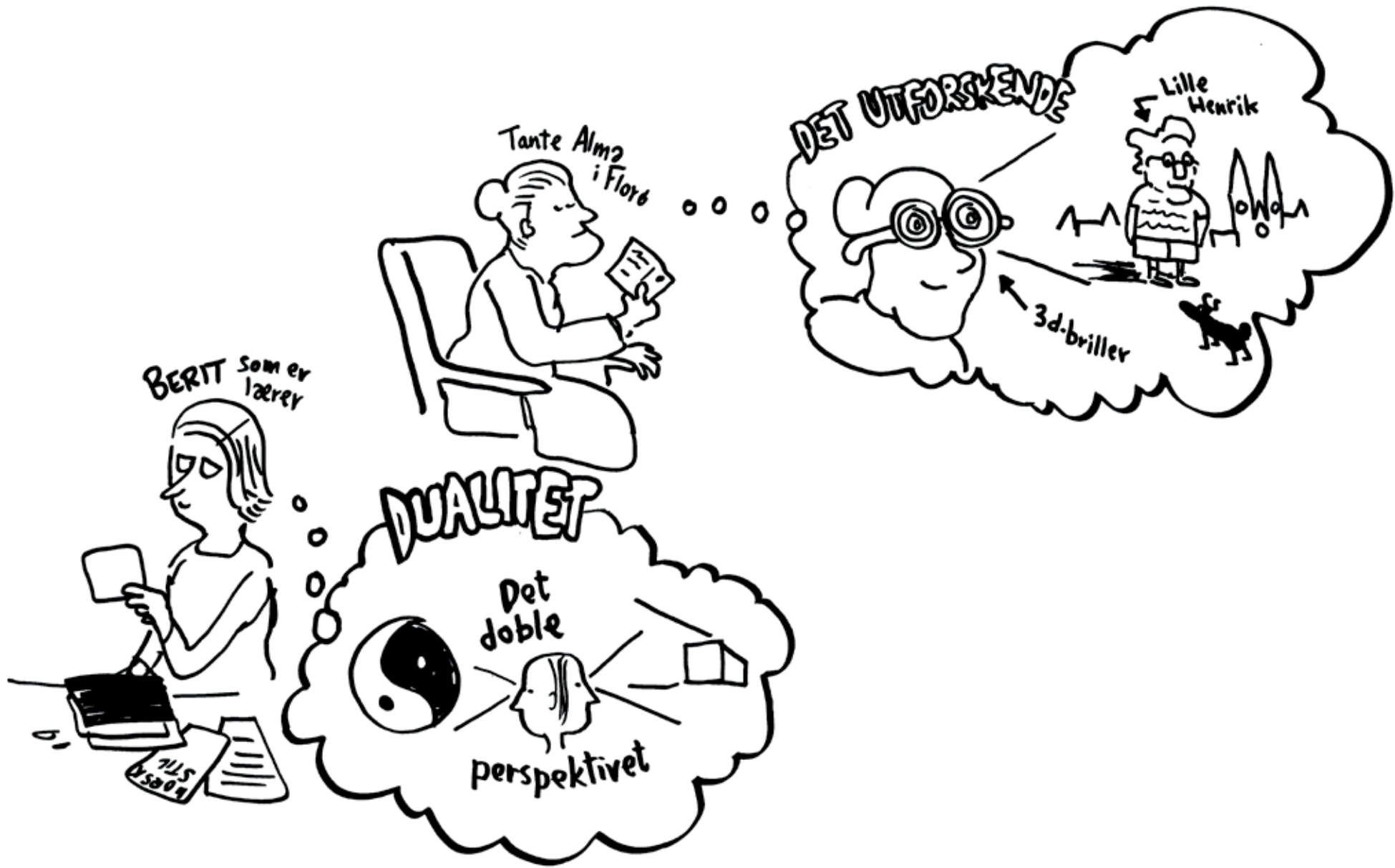
Det som stimulerer til lek og kreative aktiviteter.

Ibsenbiblioteket skal være et sted for utforsking. Bygg, samlinger, formidling og tjenester må til sammen skape undring, nysgjerrighet og utforskertrang. Ibsenbiblioteket skal stimulere besøkende til å utforske sine egne evner og egenskaper, men også til å utforske relasjoner og sammenhenger utenfor seg selv

med utgangspunkt i samlinger og utstillinger, ut i lokalsamfunnet, naturen, verden og universet.

Ibsenbiblioteket skal være et sted folk kan oppleve gleden ved å utforske nye tema og ferdigheter uten å måtte prestere. Ibsenbiblioteket skal ha arealer som fremmer nysgjerrighet, lek,

kreativitet og evne til praktisk problemløsning for besøkende i alle aldre. Husets atmosfære skal være ujålete og trygg og skape lav terskel for at besøkende bruker stedet til å følge egne interesser og prøve noe nytt.

Johan Carlsson fra JAC studios.

Bøker og andre medier

Bibliotekets samlinger må plasseres på en sån måte at det innbyr til utforskning og fordypning. Det må vurderes i hvor stor grad samlingen skal deles opp etter tema og hvordan det er mest hensiktsmessig å plassere den. Det er mange mulige måter å dele opp en boksamling på og det vil være naturlig at dette endres over tid. Bygget bør være fleksibelt nok til at det kan gjøres endringer i plassering og organisering av samlingen. Utstillinger og arrangementer er viktige innganger for å innby til ytterligere utforskning.

Biblioteket har også en viktig rolle som digitalt tilgangspunkt. Digitale

samlinger og kunnskap fra andre kilder skal gjøres tilgjengelig, og biblioteket skal være en arena der brukerne får tilgang til teknologi og digitale ressurser som gir kunnskap, kompetanse og opplevelser.

I utgangspunktet skal alle bøkene og andre medier i biblioteket være godt tilgjengelig for publikum, løsningen med magasin til eldre og mindre brukte bøker er umoderne og lite brukervennlig, særlig med tanke på selvbetjening og meråpent. Det er likevel noe behov for magasin, for eksempel til sesonglitteratur og som buffer for Ibsensamlingen og de andre spesialsamlingene.

Utforsk Ibsen

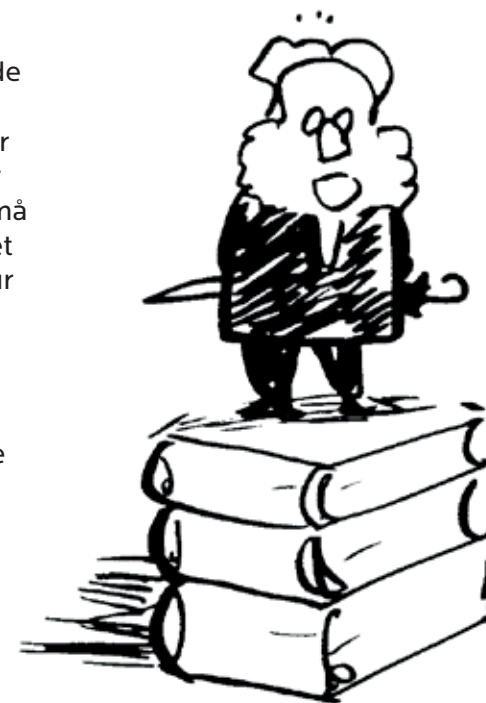
I forlengelsen av utstillinger og andre formidlingsaktiviteter skal Ibsenbiblioteket legge til rette for at både profesjonelle og andre Ibseninteresserte kan ta i bruk husets fysiske og digitale ressurser og bruke dem til egen utforskning. Skien bibliotek har gjennom mange år utviklet sin egen Ibsensamling. Samlingen består av norsk og utenlandsk sekundærlitteratur om Ibsen og Ibsen-resepsjonen, i tillegg til at den gir tilgang til Ibsens egne verk på mange språk. Samlingen inneholder også lydbøker og hørespill. I det videre arbeidet med Ibsenbiblioteket vil det være viktig for oss å utvide samlingen av sekundærlitteratur, hørespill og film og å opparbeide oversikt over og kunnskap om digitale ressurser.

Ibsenbiblioteket er et tilbud til publikum som ikke finnes andre steder – med tilgang til utstyr og rom for å se film og høre lyd og tilgang til alt fysisk materiale uten å bestille eller avtale tid. Det gir mulighet til å utforske materialet på egenhånd, eller til å få veiledning uten at man på forhånd trenger å vite nøyaktig hva man er ute etter. Målet er at Sølvåren skal anspore de besøkende til selv å utforske samlingen med utgangspunkt i sine egne interesser eller spørsmål knyttet til Ibsen. For at denne samlingen skal fungere, må den kontinuerlig oppdateres når det kommer ny litteratur, og ny litteratur på Ibsen-feltet må gjenspeiles i utstillinger og i arrangementer. Det meste av bibliotekets samling skiftes ut etter noen år, men Ibsensamlingen vil ikke bli kassert. Dette betyr at det må være rom for at samlingen kan vokse i flere tiår.

Sølvåren må invitere folk inn fra gjennomgangsarealer og myldrearealer.

For de som skal bruke samlingene over tid, kan man ha sambruk med leseplasser, co-working-områder, områder for gruppearbeid og andre fellesfunksjoner.

Utlån av sykler, verktøy, instrumenter, turutstyr og ...?

Biblioteket har alltid lånt ut bøker, og etter hvert er andre medier innlemmet i samlingen; som film, musikk og dataspill. Ved at utstyrssentralen og biblioteket blir samlet i en felles institusjon, er det i prinsippet ingen opplagte grenser for hva som kan lånes ut. Det må legges til rette for enkle og effektive lånetjenester med mulighet for selvbetjening. Bokutlån skal kunne gjøres flere steder i bygget, mens innlevering skjer ved Knutepunktet.

Det politiske hjørnet

I februar 2019 gjennomførte prosjektet en innovasjonscamp med Skien videregående skole. Ideen om å sette av et område på biblioteket til politisk informasjon og medvirkning kom på andre plass av 45 grupper. Slik beskrev ungdommene selv ideen:

Behovet ligger i mangel på informasjon og deltagelse innenfor politiske prosesser i lokaldemokratiet. Problemstillingen tar utgangspunkt i at innbyggere ikke har nok kunnskap om lokale saker og debatter. Det er for lite engasjement og interesse før sakene blir vedtatt. Løsningen er å informere alle deler av samfunnet om lokale og nasjonale saker, gjennom teknologiske og inspirerende metoder. I tillegg skal det informeres om partiene, og deres valgkampanjer. Gjøre de politiske prosessene og debattene lett tilgjengelige.

DET UVENTEDE

Der man opplever noe uventet, som sanselige erfaringer eller uventede koblinger av kunnskap.

Typologien «det uventede» er sentral og en måte å organisere både arkitektur og formidling. Ibsenbiblioteket skal være et bibliotek som kan oppleves i flere dimensjoner, sanselig og fysisk. Det dobbelte perspektivet er et gjennomgående prinsipp. Ibsenbiblioteket skal gi mulighet for å oppleve flere perspektiver

og flere lag, avhengig av hvor inngående publikum vil interagere med bygget og tjenestene.

Uventede koblinger av kunnskap er en dagligdags hendelse på alle bibliotek. Alt etter hvordan samlingen blir plassert eller presentert, vil nye koblinger oppstå. Du går mellom reolene på

jakt etter den ene boka du er blitt oppmerksom på, men oppdager andre bøker på veien. Du plukker en bok ut av en litt trang hylle, og så følger naboboka med. I det du skal sette den på plass stopper

du opp ved et ord i tittelen, og ender opp med å låne to bøker i stedet for en. På vei ut døra blir du kanskje oppmerksom på et arrangement som er i ferd med å starte, om et tema som er så smalt at ingen kommersielle aktører ser seg tjent med å ta tak i det, mens her tilbys det gratis for alle interesserte. Bibliotekets arrangementer følger samme logikk som samlingen – det som står på hylla kan også havne på plakaten. Publikum bidrar også selv til å gjøre biblioteket til et sted for det uventede. Her møtes folk fra alle lag av samfunnet, på tvers av alder, inntekt og andre sosiale markører. Publikum kan også være med å utvide spekteret av mulige opplevelser på biblioteket gjennom å lage arrangementer selv.

Bygningen skal også skape uventede opplevelser. På samme måte som Ibsens dramaer gir mulighet for utallige og stadig skiftende tolkninger, ønsker vi at bygget skal kunne oppleves på nytt med vekslende årstider, vær osv. Det uventede kan også være sansebedrag, en opplevelse av motsatthet slik Peer Gynt møter det i Dovregubbens hall, eller ved at opplevelser av tid eller forventet størrelsesforhold forrykkes. Ibsen er et gjennomgangstema i bygget, løsninger som tar utgangspunkt i det doble perspektivet kan være med å underbygge dette på måter som vekker nysgjerrighet.

Innovasjonscampen med elever fra Skien videregående skole foreslo et bibliotek som er både innendørs og utendørs. Elevene så for seg en løsning som involverte både dyrking av planter, spill og lek. Vi ønsker at det blir vurdert hvordan utearealene kan trekkes inn i formidling og aktivitet på måter som skaper uventede opplevelser og møter, effekter og stemninger.

Teknologisk infrastruktur kan legger til rette for temporære formidlings-elementer som kommer overraskende på, for eksempel lydinstallasjoner, prosjeksjoner, bevegelsessensorer som reagerer på de besøkende. Ibsenbiblioteket skal være teknologisk forberedt for integrert formidling.

Det uventede i Ibsenbiblioteket kan også handle om uventede kombinasjoner av virksomheter og aktiviteter. Arealene må være fleksible nok til å kunne møte midlertidige behov.

Disponibelt areal med rom for det som kan skje

Disponible arealer er avgjørende i et bygg som skal ha mange bruksområder og lang levetid. Dette er områder som raskt kan skifte funksjon. Kanskje en start-up trenger å disponere et lokale i noen måneder. Det kan også være et forskningsprosjekt eller byutviklingstiltak som trenger en sone for kontakt med publikum – eller et areal kan brukes som valglokale. Det kan tenkes at en av byens festivaler trenger et stort gulv til utstillere, til folkemøter, til forestillinger eller «innendørs uteaktiviteter» i vintermånedene. Udisponerte arealer er avgjørende for å få til fleksibilitet og sikre at bygget ikke blir fort utdatert.

det uventede ...

De som bare venter

De som bare skal på do

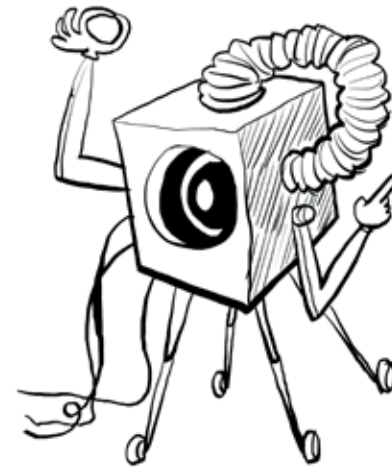
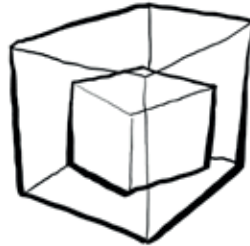
De som bare skal
ha en
bok

Utstillinger

Rom i
rommet

Rariteter og
Snurrepiperier

Iszenesatte
samlinger

Forundringsstier

Troll i ord

BARE MEG

Det som legger til rette for at folk skal ha det godt alene.

Ibsenbiblioteket skal være et sted man kan komme til alene for å koble av eller for å få inspirasjon til å gjøre noe man ikke hadde planlagt på forhånd. Som besøkende kan du velge om du vil ta del i det som skjer eller være alene med egne tanker og gjøremål. Alle skal kunne finne sin plass i Ibsenbiblioteket.

Mange bruker biblioteket som et sted å koble av og finne ro. I medvirkningsprosessen har ønsket om rom hvor det er helt stille kommet opp i flere varianter, som bønnerom eller rom for avkobling og kontemplasjon.

Det må føles bekvemt å komme alene for å lese bøker og aviser

eller bruke andre medier i fysiske og digitale formater. Vi trenger uformelle områder med godt lys, gode sittemøbler og dempet akustikk, som det er behagelig å oppholde seg i over tid. Det er ønskelig at mange av disse plassene finnes i områder med dagslys og plass til fleksibel møblering.

Biblioteket et sted for ALLE

med

bønnerom/stillerom

Besøkende i alle aldre må kunne finne sin plass i «bare meg»-typologien. Det bør være variasjon i utforming av rom, lysforhold og møblering som i sum gjenspeiler behovene til ulike brukere.

SAMMEN

Der man møtes og opplever fellesskap, bryter meninger, samhandler og bygger relasjoner.

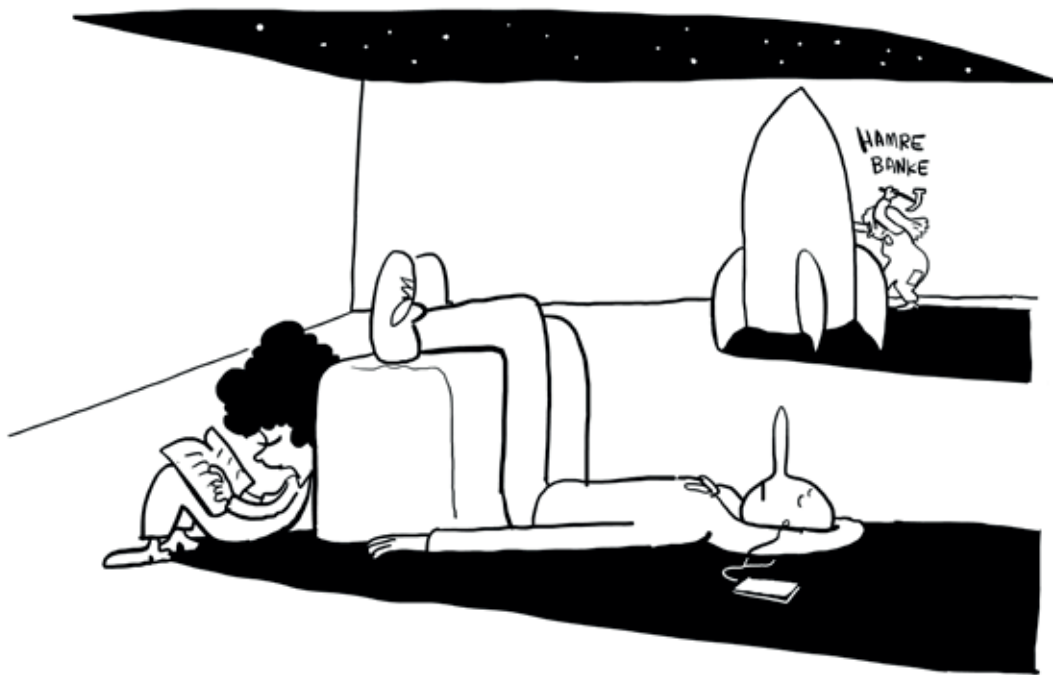
Ibsenbiblioteket skal være en utvidet demokratisk arena og ha lav terskel for deltakelse. Det skal invitere besøkende til å erverve og dele kunnskap og til selv å bidra til aktivitet og innhold.

Møteplassfunksjonen er avgjørende. Ibsenbiblioteket må bli et sted for samarbeid,

tilhørighet og inspirasjon. Det skal være et offentlig rom som er attraktivt, meningsfullt og tilgjengelig for hele befolkningen. Ibsenbiblioteket skal ha funksjoner og arealer som inviterer til å være der uten at man må føle at man har en spesiell grunn til å oppsøke det. Atmosfæren skal være uformell og invitere folk til å komme og

delta «som de er». Huset skal ha åpne møteplasser for formidling og debatter, og det skal finnes formidlingsarealer for delte opplevelser.

Estetikk er avgjørende for denne typologien. Ungdom må oppleve Ibsenbiblioteket som «Instagram-vennlig» – et sted de ønsker å

bli assosiert med. For å oppfylle denne typologien er det også viktig å kjenne til hva som særpreger folk i Skien. Ujålete er et viktig stikkord.

Bygget må bli et godt sted å møtes, planlagt eller spontant.

Ibsenbiblioteket skal ha besøkende i alle aldersgrupper. For å skape tilrettelagte tjenester trenger vi noen soner som er spesielt tilpasset enkelte aldersgrupper, men det er selvfølgelig slik at alle tjenester er tilgjengelige for de som ønsker å bruke dem.

Barn

Både små og store barn skal ha tilbud som er tilpasset sin alder. Det kan løses med ulike soner, rom-i-rommet eller at farger og materialer markerer overgang mellom aldersinndeling. En mulig inndeling kan være etter aldersgruppene 0–2, 2–5, 5–9 og 10–13 år. Barna fra 0 til 9 år skal likevel kunne oppholde seg der de vil og bevege seg dit de vil uavhengig av hvilken aldersgruppe sonen er tenkt for.

Et nytt bibliotek trenger huler/grotter hvor barn kan oppleve ro og trygghet. De yngste må få myke, varme og fargerike boltreområder der både barn og voksne tar av seg skoene for å sitte, ligge og leke. Her må det være plass til gode boksamlinger og utstillinger. Arkitektur og inventar må inspirere barnas kreativitet og fantasi og skape trygghet. Det må være rom og plass til høytlesing, en-til-en og i en større gruppe. Barneavdelingen skal kunne ta imot skoleklasser og bursdagselskap. Også barna må få god og tilpasset tilgang til digitale tjenester. Kroker, huler, gesimser, sklier og andre uvanlige måter å utforme rommet på kan være veldig effektivt – og ha ulik funksjon avhengig av hvem som bruker dem. For de minste er det kanskje en lekehule, for de større en lesehule. Denne delen av biblioteket må kunne absorbere støy og tåle stor aktivitet. Det må være plass til plasskrevende aktiviteter.

Barn og familier vil ha behov for et eget arrangementsrom eller -område. Dette vil være i bruk gjennom hele dagen. Det vil bli besøkt av barnehager og skoleklasser på dagtid, og brukt til arrangementer for barn på ettermiddag og kveld. Barnesonene trenger scene med et mindre amfi til barneteater og litteraturformidling.

// DE ALLER MINSTE 0–2 ÅR

De aller minste barna trenger trygge områder som stimulerer motorisk utvikling. Det må være utformet slik at de trygt kan utforske, oppleve, krabbe, klatre, rulle og leke. Biblioteket skal være et attraktivt sted for alle småbarnsforeldre og et sted barn og foreldre kan oppleve sammen, men også et sted barna kan utfolde seg alene mens foreldrene møter andre voksne.

// SMÅ BARN 2-5 ÅR

Barna skal oppleve en umiddelbar nysgjerrighet i møte med denne sonen.

Det må være nærhet til et mathjørne hvor barnehagegrupper og andre kan spise nista si når de besøker biblioteket.

Sonen bør legge til rette for at voksne kan sitte uforstyrret og lese for eller sammen med barnet sitt. Det må være plass til gode boksamlinger og utstillinger. Området må både kunne tåle støy og aktivitet og gi rom for ro. Det skal være egnet til å ta imot barnehager som besøker biblioteket. Det må være arealer for rolletek, utkledding og fantasi – der stolene blir en buss, bøkene tårn og taket en himmel.

// ELDRE BARN 5-9 ÅR

Eldre barn liker å å gjøre ting sammen, dette krever god plass eller flere rom. Selv ønsker barna å kunne slappe av, gjøre lekser, spille på pc, høre musikk, drive med hobbyer, ha det stille og slappe av, bygge LEGO, se på film, kripe inn i «grotter» for å lese og spille brettspill. Så varierte behov gjør at man må vurdere flere rom-i-rommet-løsninger. Mange av barna har også meldt inn at de ønsker farger på vegger og interiør.

// STORE BARN 10-13 ÅR

I denne alderen trenger barna et trygt sted å være. De er i ferd med å løsrive seg og vil ofte ikke ha foreldre og yngre søsken i nærheten når de besøker biblioteket. Likevel trenger de å bli sett. De besøker gjerne biblioteket på egen hånd og sammen med venner, gjerne mellom skoletid og fritidsaktiviteter. Derfor må det være rom for å være alene eller sitte å prate og tulle i grupper. De trenger å få utfolde kreativiteten sin gjennom ulike aktiviteter. De er opptatt av dataspill og er fortsatt lekne. Suksessen til bibliotekavdelingene TioTretton i Stockholm og BibloTøyen i Oslo viser at god bibliotekarkitektur kan ha mye å si for denne brukergruppen. Huler og rolige avlukker er viktig.

Ungdom

Ungdom er den gruppen som bruker biblioteket minst i dag. Ibsenbiblioteket skal være en relevant plass også for disse. De ønsker områder som kun er for dem. De trenger tilgang til arrangementsområder med scene, kafé og intime steder for grupper, til skolearbeid eller til å være sammen. Videre trenger de tilpassede områder for å dyrke interesser, enten det er å skape noe selv, samles rundt dataskjermen eller løse skoleoppgaver.

// KJØKKEN

Mat er et avgjørende element ved møteplassfunksjonen. Innspillene fra ungdom viser at mat er en viktig del av fritida og bibliotekopplevelsen. Et kjøkken som er åpent for felles matlaging for ungdom etter skoletid vil være en god løsning både for å styrke fellesskap, dele kunnskap, styrke egne ferdigheter og for å kunne møte behovet for billig og bra mat. Vi ønsker en løsning med et kjøkken som kan brukes av flere publikumsgrupper, men som er reservert for ungdom i bestemte tidsrom. Kjøkkenet er et viktig samlingssted og en arena for uformelle samtaler, både ungdommene mellom og mellom ungdom og voksne.

// VERKSTED

Verkstedene skal stå til disposisjon for alle besøkende. Mulige aktiviteter er 3D-printing og design, grafisk behandling, foto og filmproduksjon, programmering, syng med maskin, gjenbruk og redesign, maling og skulptering, elektronikk og lodding, digital musikkproduksjon og sampling. Behovene vil se annerledes ut om fire-fem år. Men med et så stort mangfold kan det være aktuelt med fleksible verkstedarealer, gjerne nært knyttet til ungdom. Det er viktig at verkstedet eller verkstedene har lagerplass, støyskjerming, tilgang til vann, strøm og avløp og kan tåle hard bruk. Det er viktig at disse arealene er fleksible og at aktivitetene kan tilpasses ulike interesser og skiftende behov.

Bruke bøker, aviser og andre medier

Områdene som settes av til å bruke bøker og andre medier kan gjerne spres på flere steder, slik at det fungerer både for besøkende som vil lese avisa i fred og for de som leser for hverandre eller vil snakke sammen.

Aviser og tidsskrifter er i hyppig bruk i dag. I tillegg brukes nettaviser og ulike digitale tjenester. Digitale tilganger er også viktig med tanke på de som studerer, forsker eller bare er veldig interessert i et bestemt emne.

Urbant kontor (coworking space)

Ibsenbiblioteket skal være attraktivt for frilansere og start-ups som ønsker et sted å jobbe. Det skal også brukes av studenter, Ibsen-interesserte og arbeidssøkende, utvekslingsstudenter eller tilreisende som trenger kontorplass for kortere tidsrom. Ibsen-forskere fra hele verden er en annen opplagt målgruppe. Disse arbeidsplassene må være tilknyttet utskriftstjenester, studieceller, og grupperom som kan lånes for møter og telefon- eller skypesamtaler.

For å skape en god atmosfære og «buzz» kan det være forbindelse til formidlingsarealer og utstillinger. Det bør også legges til rette for «vannkjøler-opplevelser» eller andre møtepunkter som kan skape kontakt mellom de som benytter arealene.

Kafe

Alle publikumsgrupper er opptatt av at Ibsenbiblioteket må ha en bra kafe der man kan møtes for å spise og ha kaffepauser i løpet av dagen. I tillegg til å være et sted for å spise, skal kafeen kunne betjene formidlingsarealene med enkel servering under arrangementer der dette er naturlig. Behovet for kafe må ses i sammenheng med andre tilbud nær den beliggenheten Ibsenbiblioteket får. Ibsenbiblioteket skal ikke konkurrere med kafe- og restauranttilbudet i byen.

// MOTTAKELSER OG SERVERING UNDER ARRANGEMENTER

I forbindelse med utstillinger, mottakelse av grupper eller større arrangementer er det behov for arealer som egner seg for enkel servering, presentasjoner, mindre konserter, utdrag fra forestillinger eller annet. Man må kunne spille av audiovisuelle presentasjoner, tilby grunnleggende lys og PA, og ta imot både sittende og stående besøkende.

Det skal finnes et område som er egnet for felles måltider under større arrangementer. Det kan gjerne være i tilknytning til innendørs park/takhage eller i andre områder som gir god kontakt mot byen og som kan settes opp med enkle langbord etter behov, uten at det er til hinder for tjenestene som inngår i daglig drift.

FORMIDLING OG UTSTILLING

Der det formidles aktivt gjennom bevisst bruk av boksamlingen og annet materiell, utstillinger og arrangementer.

Gjennomgående prinsipper og formidlingsverktøy

Ibsenbiblioteket skal skape sanselig og stedsspesifikk formidling som henvender seg til alt fra lokale barnehagegrupper til internasjonale Ibsen-turister, forfattere og ytringsfrihetsforkjempere. Besøkende fra regionen utgjør naturlig nok den største målgruppen. Formidlingen skal kunne være performativ og involvere nye formidlingsteknologier som åpner for opplevelser som ikke kan ses her og nå, på stedet.

Formidlingen skal bidra til at besøkende kan oppleve innholdet som relevant og at de kan ta del i nye sammenhenger, perspektiver og opplevelser. Formidlingen skal henvende seg til alle sanser. Alle lag av bygning, innredning, samlinger og aktiviteter inngår i formidlingen. Formidlingen skal vektlegge interaksjon med publikum.

Akustikk
Visualisert

LYD og vibrasjoner...

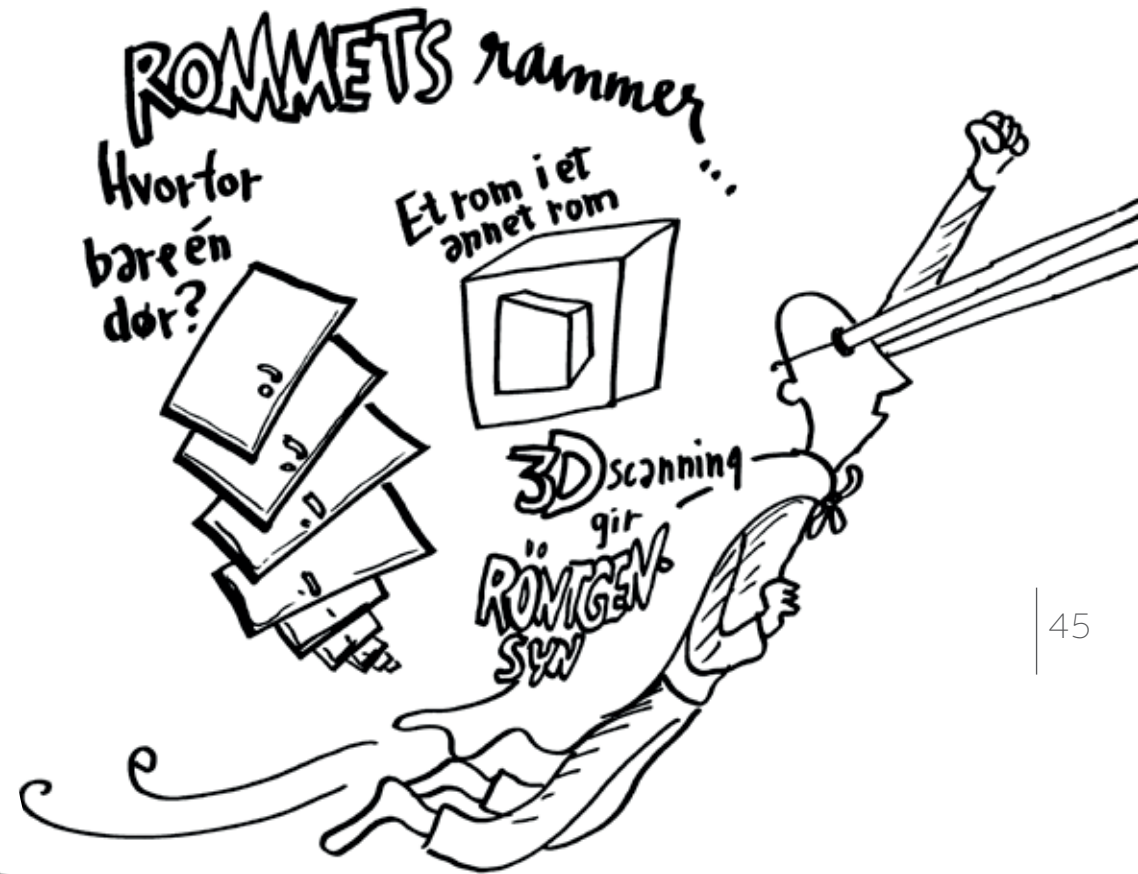
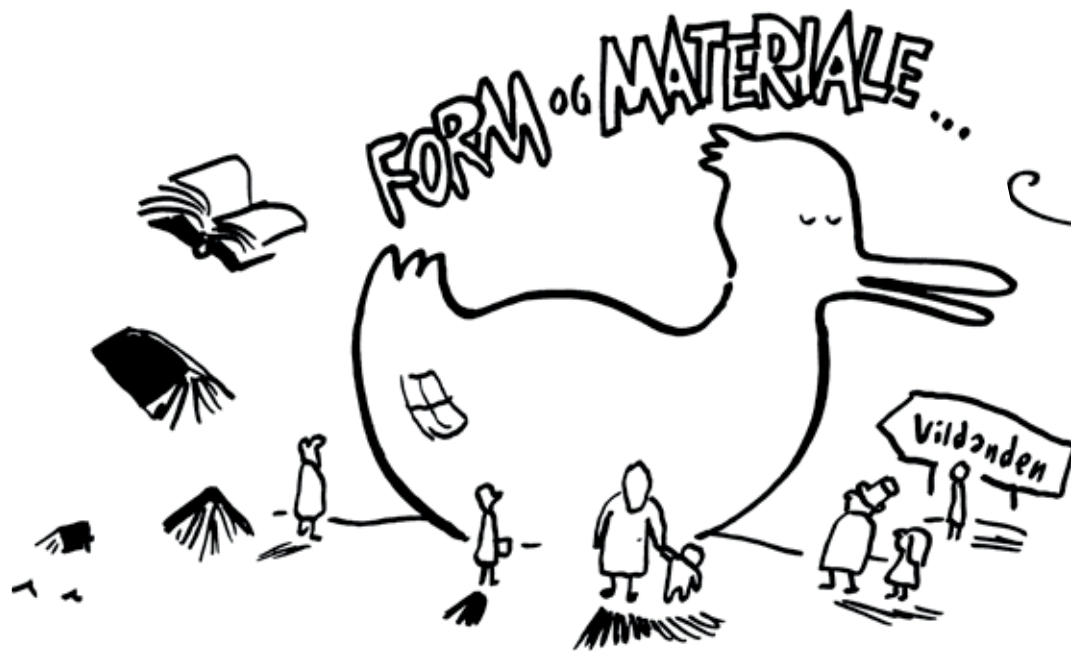
LYS og MØRKE

Prosjeksjoner
kan idag
vises
i dags-
lys.

Formidlingen skal inneholde elementer som til sammen gir tilgjengelige og meningsfulle opplevelser til alle besøkende, uavhengig av alder, bakgrunn og ferdigheter. For å oppnå det skal det være særlig oppmerksomhet omkring de primære formidlingsverktøyene (taktilitet, lyd og vibrasjoner, form, rommets rammer, lys og mørke, new media integrated). Det skal tas høyde for (interaktive) utstillinger som kan vises på skjermer eller som projeksjoner ulike steder i bygget. De sekundære formidlingsverktøyene, tekst og bilde, vil naturlig inngå i formidlingen og vurderes ikke som den viktigste formidlingsutfordringen.

Bruken av primære formidlingsverktøy skal tenkes inn i den arkitektoniske formgivningen fra et tidlig tidspunkt. En viktig del av formidlingen vil være å sørge for at utstillinger som er mettet med innhold og inntrykk spilles opp mot arealer som legger til rette for at man kan hvile hodet og sansene og «nullstille seg». Områder for formidling og utstilling bør ha gode forbindelser til gjennomgangsarealer, samtidig som det gis rom for opplevelse, ro og refleksjon.

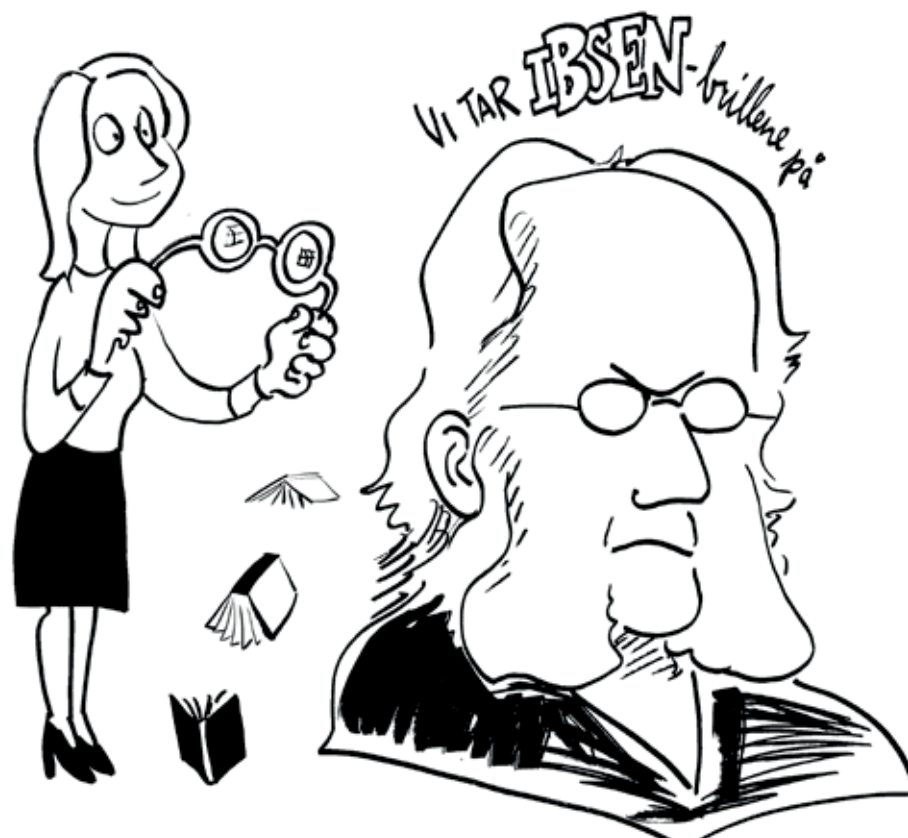

Tematisk Ibsen-formidling

Ibsen skal formidles til alle målgrupper, med et særlig fokus på barn og unge. Det er et overordnet mål at formidlingsmåtene skal stimulere utforskertrang, engasjement og nysgjerrighet. At Ibsen er fortolket gjennom alle kunstuttrykk gir et godt utgangspunkt for å kunne formidle Ibsens produksjon gjennom varierte uttrykk og en virkemiddel-bruk som henvender seg til alle sanser og tar i bruk relevant teknologi. Vi ønsker å skape en helhet i Ibsen-formidlingen ved at tema i utstillinger, arrangementer og presentasjon av samlinger knyttes sammen.

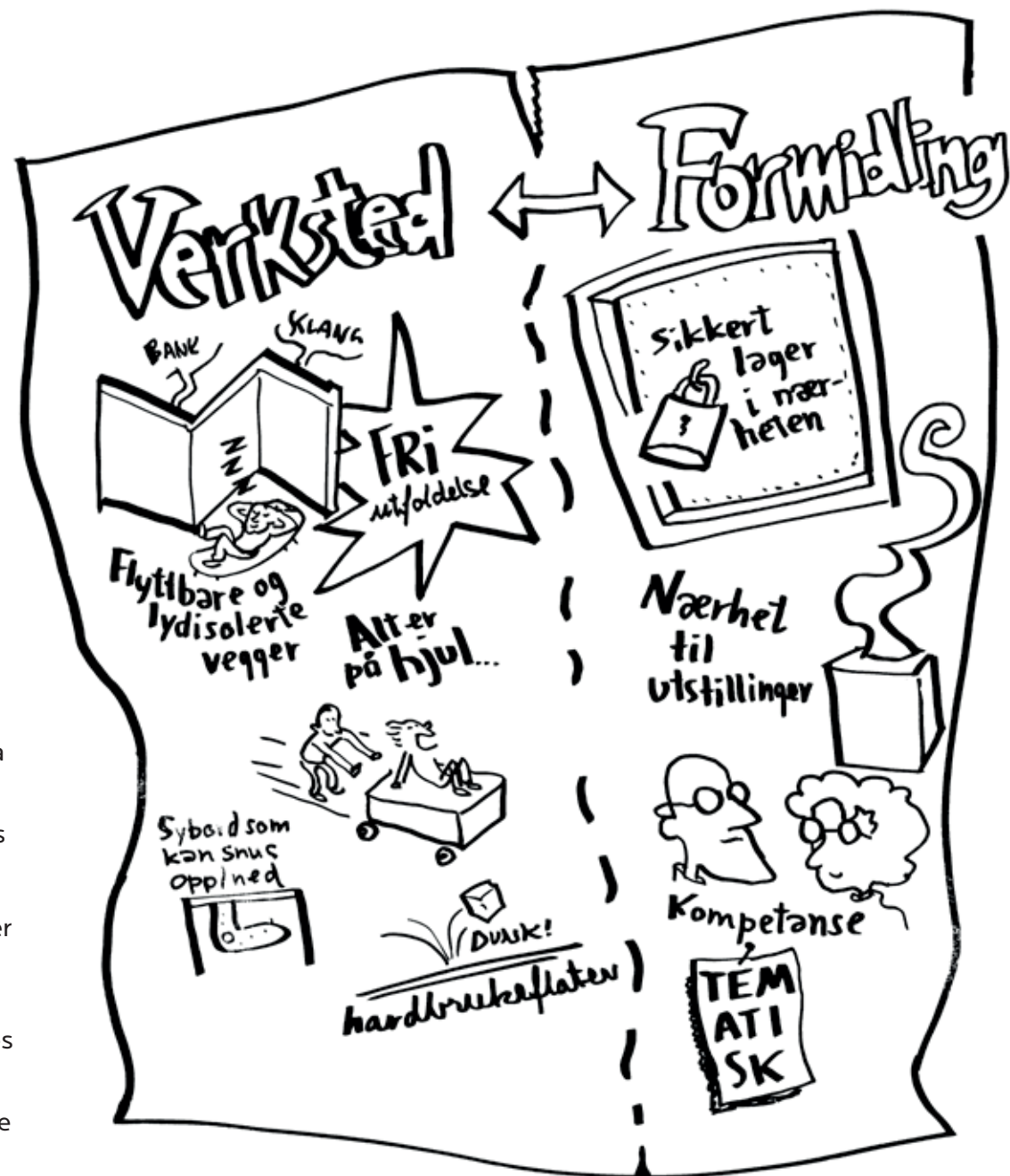
Ibsen-feltet er stort. Det er et omfattende faglig arbeid å utarbeide prinsipper for å avgrense og gjøre utvalg av hvilke typer tema, perspektiver og materiale som skal innlemmes og formidles i samlinger og utstillinger. Vi vil likevel antyde noen retninger ved å skissere tre hovedlinjer i formidlingen. Den første er hvordan bygningen inviterer besøkende inn i fortolkning av Ibsen og Ibsens verk. Den andre er resepsjonshistorien, hvordan Ibsens produksjon er mottatt og brukt, i et globalt perspektiv (der Skien er en by i verden). Den tredje gjelder kunstnerisk nyproduksjon med utgangspunkt i Ibsens verk.

Skien kommune ønsker et bygg som skriver seg inn i den Ibsenske resepsjonshistorien, ved at arkitekturen tar utgangspunkt i Ibsens verk. Forslag til Ibsenske tema eller prinsipper det går an å se nærmere på er beskrevet i dokumentet *Intensjoner og prinsipper* (se vedlegg). Det globale perspektivet skal stå sentralt i formidlingen av Ibsen. Det er en nasjonal oppgave å konkretisere hva det vil si at norske Henrik Ibsen er en av verdens mest spilte dramatikere. Ibsenbiblioteket skal formidle Ibsen-nytt på teaterfronten: Hva skjer akkurat nå, hvor skjer det noe, og er det spesielle grunner til at det skjer akkurat der? Utstrekningen og omfanget av Ibsen i verden må bli konkrete, sansbare størrelser. Med i det globale perspektivet hører også formidlingen av historisk utbredelse og bruk. Ibsenbiblioteket skal bidra til å knytte eksisterende digitale ressurser sammen med utstillingene, slik at besøkende kan velge hvor dypt inn i materien de ønsker å gå. Ibsenbiblioteket har en intensjon om å initiere kunstnerisk nyproduksjon med utgangspunkt i Ibsens verk. Dette skal ikke primært være konvensjonelle teaterproduksjoner, det løser teatrene, men

nyproduksjon med kort eller lang levetid innen uttrykk som arkitektur og scenografi, musikk, lydkunst og performance.

Målet om at utstillingene skal skiftes jevnlig gjør at bygget må ha en fleksibel løsning for å kunne bygge midlertidige rom. De midlertidige utstillingsrommene skal ha en varighet på inntil fem år og må kunne kobles til eksisterende teknisk infrastruktur i bygget.

// FORMIDLINGSVERKSTED

Ibsenbiblioteket skal ha områder og verksteder der besøkende i alle aldre fritt kan utforske, utvikle og dele skapende og praktiske ferdigheter. Formidlingsverkstedet skal programmeres av ansatte. Her skal vi legge til rette for praktiske aktiviteter som gir fordypning i tema og uttrykk fra utstillinger og andre formidlingsaktiviteter.

Formidlingsverkstedet må være fleksibelt nok til å tilpasses de fleste praktisk-estetiske aktiviteter og kunne ta i bruk relevant teknologi. Vi ønsker at formidlingsverkstedet skal kunne brukes både av barn og voksne. Skoler og barnehager vil ha prioritet i gitte tidsrom. Området kan også brukes til kurs.

Det er ønskelig at formidlingsverkstedet i perioder kan deles inn i mindre rom.

I tidsrom med lav aktivitet kan formidlingsverkstedet avlaste andre verksteder og områder i Ibsenbiblioteket.

Formidling og utstilling av samlinger

Ibsenbiblioteket må ha plass til å lage midlertidige utstillinger i forbindelse med samlingene. Både for å stille ut enkelte «godbiter», og for å framheve deler av samlingen ved at den stilles ut i en tematisk sammenheng. Dette kan være utstillinger av nye bøker, eller temautstillinger av fagbøker eller skjønnlitteratur. Det er behov for å ha flere utstillinger samtidig på flere steder i bygningen. Utstillingsarealene skal bidra til å skape forbindelse mellom samlinger og Sølvåren. En av måtene vi vil gjøre det på er gjennom å lage tematiske utstillinger i tilknytning til samlingene som følger opp Ibsen-tema som formidles i Sølvåren og i aktuelle arrangementer. Samlingen må også formidles gjennom foredrag, debatter, verksteder, kurs og formidlinger som krever plass og tekniske fasiliteter. Disse formidlingsaktivitetene inngår i programmeringshjulet med raskest omdreiningshastighet.

Ibsensamlingen skal kunne utforskes av besøkende (se under typologien *utforskning*), men den må også formidles aktivt. Ibsensamlingen skal formidles i sammenheng med utstillinger og arrangementer. Det må tas høyde for at boksamlingen skal vokse betraktelig og for at opplevelsen av materiale i hyller er en del av Ibsen-formidlingen. Eksempelvis må samlingen av Ibsens verk på ulike språk stilles ut på en måte som gir en umiddelbar opplevelse av utbredelsen og av det mangfoldet kulturelle sammenhenger Ibsen og han produksjon inngår i. Samlingen av Ibsen-materiale på forskjellige språk skal være lett tilgjengelig for alle som ønsker å lese Ibsen på andre språk enn norsk.

Det er uttalt ønske fra skolene i Skien at Ibsens verk stilles ut på en måte som lett kan formidles til skoleklasser. Det er ønskelig med plass for utstilling, plass til å ta imot klasser og akustikk som kan romme klassebesøk.

Godbiter fra samlingen...

Formidling inne og ute

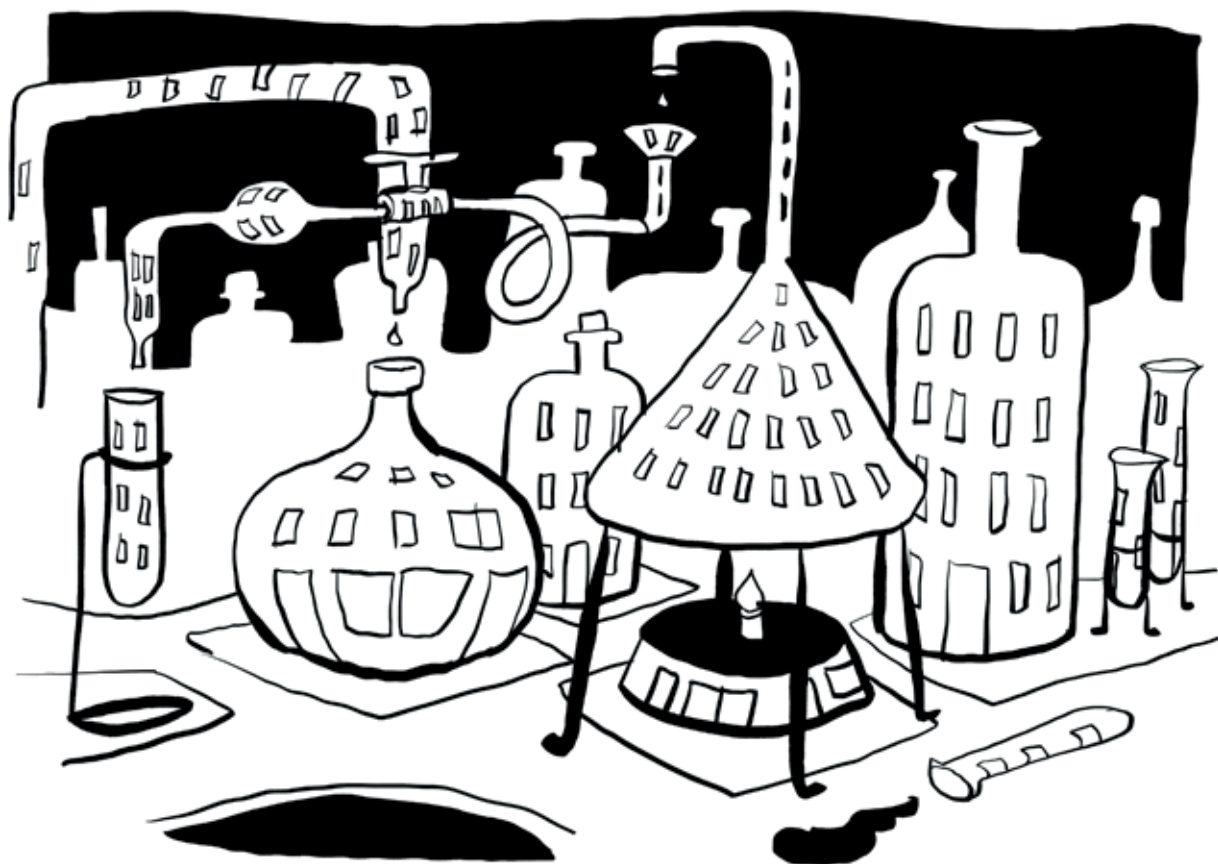
Formidlingen skal ikke avgrenses av Ibsenbibliotekets fasade, men fortsette ut i byen. På samme måte som vil vi skape en opplevelse av at byen fortsetter inn i Ibsenbiblioteket. En utescene under tak er en mulighet, for eksempel i et atrium. I vinterlandet Norge begrenser utesesongen seg til tre–fire av årets tolv måneder. Et Ibsenbibliotek med atrium vil gi innbyggerne mulighet til å være ute og få glede av dagslyset året gjennom. Dette vil kunne påvirke aktiviteten og brukeropplevelsen svært positivt.

// BY-LAB OG TURISTINFORMASJON

Kommunen ønsker mer aktiv formidling av aktuelle saker og pågående prosjekter, for eksempel innen byutvikling. By-laben skal være en del av formidlingstilbudet i Ibsenbiblioteket. Den skal synliggjøre kommunens og private aktørers planer og prosjekter i sentrum, være et møtested og åpne for medvirkning fra publikum når planer og prosjekter er til debatt.

Turistinformasjonen skal kunne formidle lokale attraksjoner gjennom midlertidige utstillinger der det er relevant, for eksempel i samarbeid med lokalhistoriesamlingen.

By-laben

Grupper

De åpne bibliotekområdene i de ulike sonene skal utformes med løsninger for akustikk og rom som gjør at de er egnet til å ta imot større grupper uten at andre besøkende opplever at de «tar over» Ibsenbiblioteket. Det skal finnes minst ett formidlingsområde inne som passer til foredrag og felles informasjon. Utearealene skal også være egnet for å skape samlingssteder for grupper, for felles informasjon og formidling.

Det er naturlig å ha kroker, hjørner eller møbler/ installasjoner for pop-up-formidlinger. Dette er kroken der barnebibliotekaren tar imot den lille gruppen som kommer uanmeldt, men trenger en lesestund eller innføring i tilbudet. Det kan brukes til formidling for smågrupper. Kollokvier og andre grupper kan også ta disse i bruk.

Det er ønskelig med et eget formidlingsareal med mulighet for enkel scene for barn og for ungdom.

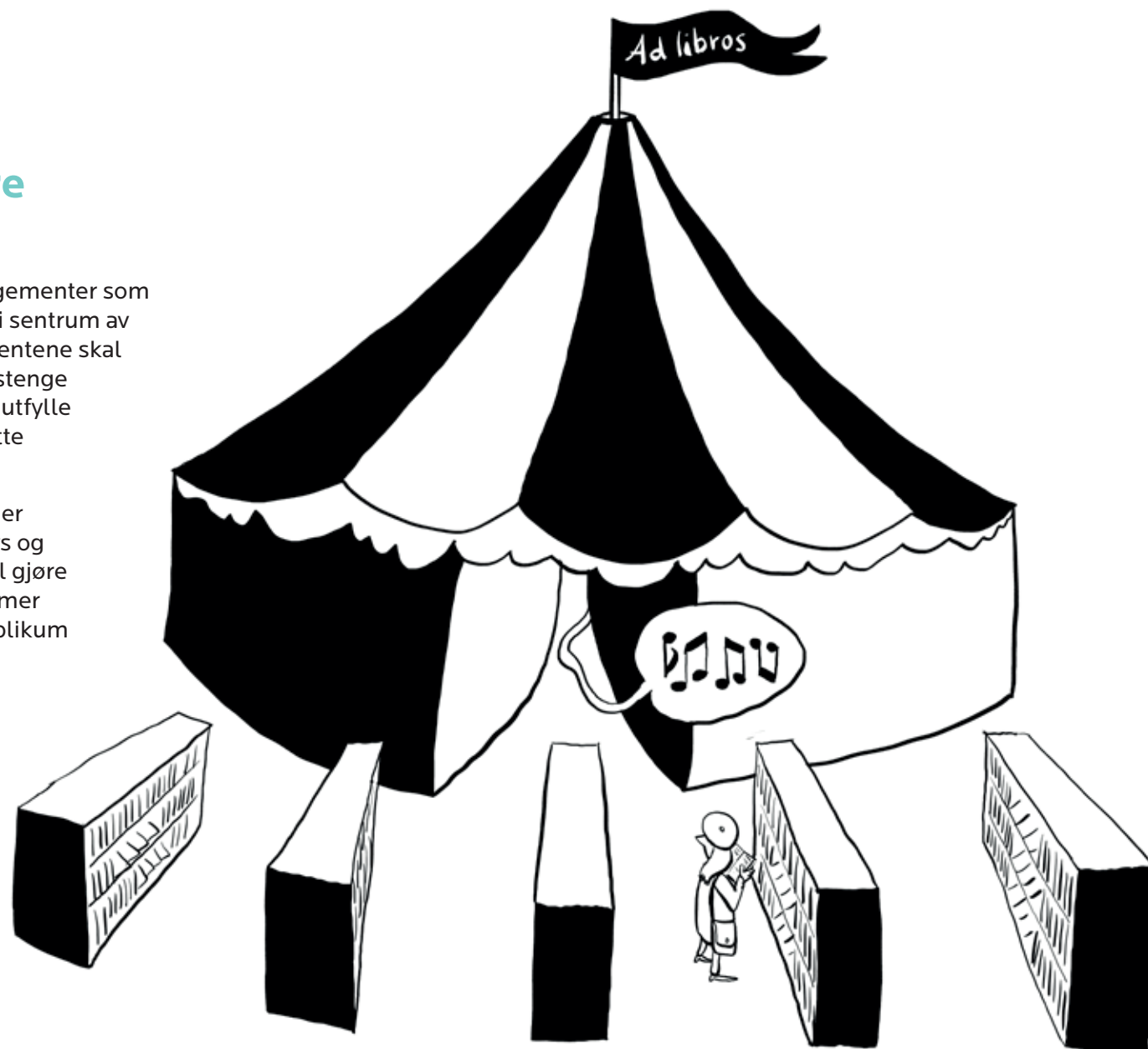
Det skal finnes rom for midlertidige formidlingsarealer som skaper en uhøytidelig atmosfære for høytlesning, bokbad og lignende.

Formidling under større arrangementer

I tillegg til bibliotekets enkeltstående arrangementer som løper over hele året, vil Ibsenbiblioteket stå i sentrum av arrangementer med festivalpreg. Arrangementene skal kunne avvikles uten at Ibsenbiblioteket må stenge de vanlige tjenestene. Ibsenbiblioteket skal utfylle andre formidlingsarenaer i Skien, ikke erstatte dem.

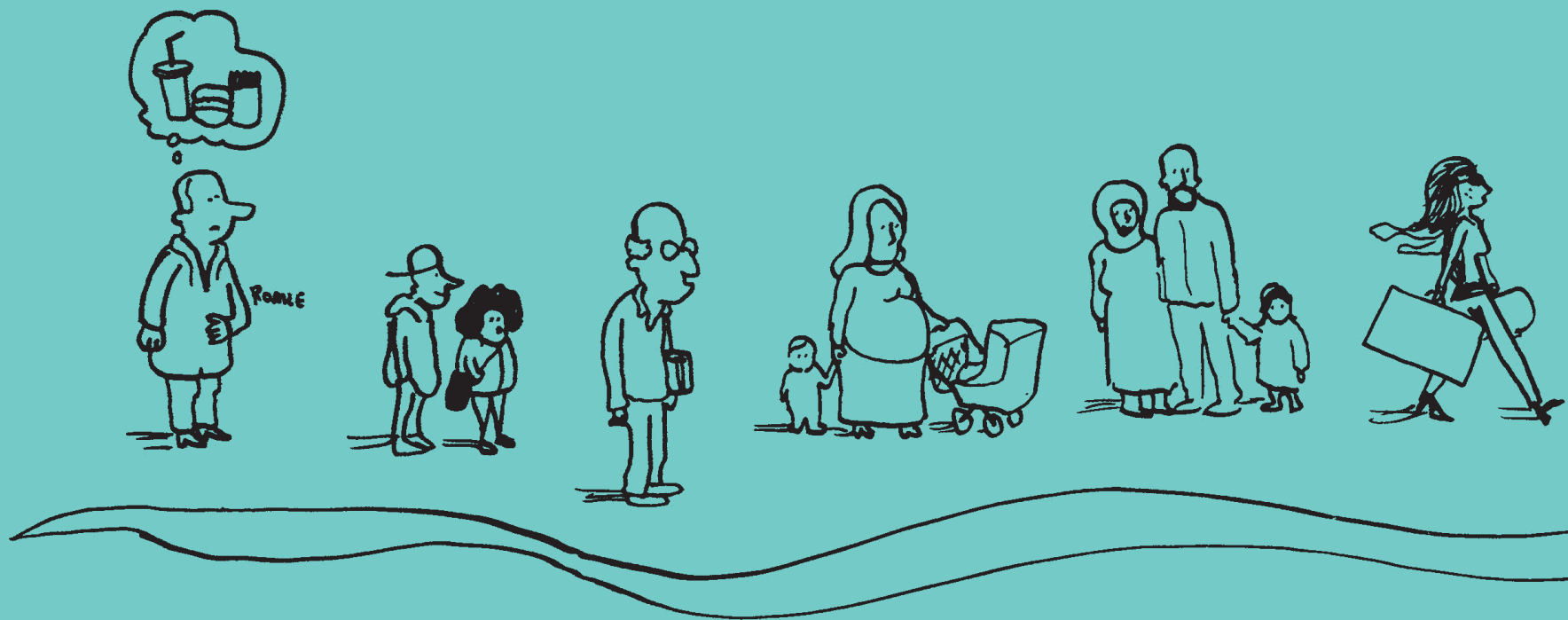
Ibsenbiblioteket bør inneholde visningssteder som er tilrettelagt for enkel bruk av lyd og lys og mulighet for å samle publikum i amfi. Det vil gjøre avviklingen av eksisterende arrangementer mer effektiv og skape bedre forhold for både publikum og utøvere.

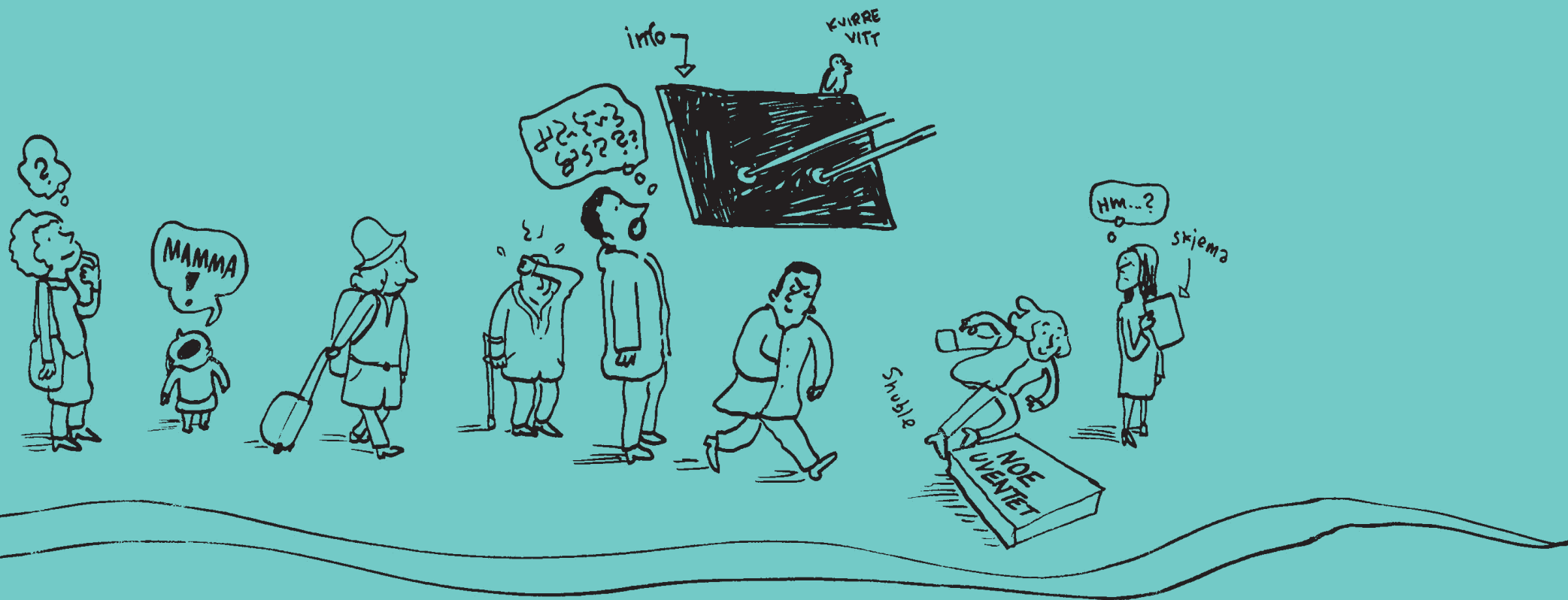

3

Brukerreiser

52

Vinteren 2019 ble det arrangert flere workshops som tok utgangspunkt i tjenstedesignmetodikk. Deltakerne var både ansatte og representanter for publikum. De følgende brukerreisene er et resultat av dette arbeidet.

Målet var å se Ibsenbiblioteket med publikums øyne, finne ut hvilke tjenester de kan trenge, og hvordan «en vanlig dag» kan komme til å arte seg for et barn, en voksen mann, en eldre dame og alle de andre.

De fleste er skisser, men noen er mer utarbeidet: Tom på 6 år, Alma på 8 år, Torgeir på 17, og to ansatte, Knut på 27 og Nancy på 46. Vi har også med fire turistbrukerreiser fortalt i bilder.

Håvard 30 år

Bruker Ibsenbiblioteket ca. en gang i uken.

Jeg kommer fordi:

Sønnen min på to og et halvt år skal aktiveres.

Jeg søker etter opplysninger om barnehageplass og bygging av tilbygg på huset.

Jeg vil gjerne ha mulighet til å drikke kaffe i ro og fred, og se på kunst.

Jeg skal låne med meg noen bøker til både meg selv og sønnen min.

Zohra 28 år

Bruker Ibsenbiblioteket to ganger i uken.

Jeg kommer fordi:

Jeg skal finne ut hvordan jeg kan bli mentor for nye Skiensborgere.

Nora minner litt om meg, derfor deltar jeg i en diskusjonsgruppe om Noraer i hele verden.

Jeg skal finne en bok som jeg ikke husker tittelen på.

Det er meldt regn fram til kl 19.00, så jeg blir her hele dagen.

Mustafa 39 år

Bruker Ibsenbiblioteket tre til fire ganger i uken.

Jeg kommer fordi:

Jeg har en avtale i språkkafeen.

Jeg liker å sitte her og jobbe.

Jeg vil se litt på utstillingen om Nora i Bagdad.

Når det er tid for bønn, finner jeg plass til det.

Agnes 85 år

Dårlig til beins men bruker Ibsenbiblioteket ofte.

Jeg kommer fordi:

Jeg er flink til å fortelle om gamle Skien og er invitert til et arrangement.

Her er det plass til å bruke rullator.

Jeg skal melde meg på et kurs for å lære å kniple sånn som i gamle dager.

Jeg skal på et nybegynnerkurs i IT.

Kuman Singh 49 år

Bruker Ibsenbiblioteket en–fire ganger i uken.

Jeg kommer fordi:

Jeg skal på et møte.

Jeg skal snakke med min gamle mor i India på Skype.

Jeg skal lese nyheter fra Norge og India på nettet.

Jeg skal holde en workshop om indisk kunsthåndverk.

Molly 22 år

Australsk utvekslingsstudent.

Jeg kommer fordi:

Jeg så en flyer om Ibsen og vil gjerne vite mer.

Jeg har kjøpt billett til en minikonsert med en lokal pianist.

Jeg skal finne materiale om norsk litteratur.

Jeg skal lete etter et sted å bo under mitt opphold i Skien.

Håkon 40 år

Bruker Ibsenbiblioteket sporadisk.

Jeg kommer fordi:

Min datter på 12 år vil gjerne på biblioteket.

Jeg har behov for alenetid.

Jeg skal låne en ny bok som er veldig populær og som kanskje ikke står på hyllen.

Jeg skal se hva utstyrssentralen har å tilby av sportsutstyr.

Solveig 35 år

Bruker Ibsenbiblioteket ca. to ganger i uken.

Jeg kommer fordi:

Jeg er aktiv jobbsøker og vil ha inspirasjon.

Jeg vil ikke sitte hjemme alene, men være blant andre.

Jeg vil gjerne få gode ideer til etterutdannelse.

Jeg begynner på et webkurs i regnskap i deg.

Rahul 60 år

Er i Skien og på Ibsenbiblioteket for første gang.

Jeg kommer fordi:

Jeg har planer om en tur på Telemarkskanalen, men vil finne ut hva mer jeg kan gjøre i Skien.

Jeg har hørt om Ibsen, og vil gjerne vite mer.

Jeg vil gjerne komme i kontakt med noen lokale.

Jeg er sulten, og frokosten i kafeen ser god ut.

Trine 13 år

Bruker Ibsenbiblioteket nesten hver dag.

Jeg kommer fordi:

Jeg skal møte en venninne jeg ikke har sett på lenge.

Vi skal bare henge og prate sammen.

Det er et fint sted å vente på foreldrene mine som skal hente meg.

Jeg skal begynne på hiphop og vil vite mer om det.

Torbjørn 78 år

Pensjonist og født i Skien.

Jeg kommer fordi:

Jeg pleier å møte barndomsvenner her hver morgen klokka 09.30.

Jeg orienterer meg daglig om lokale og nasjonale nyheter.

Jeg vet hva som skjer på biblioteket og gleder meg til å se den nye utstillingen.

Jeg liker godt å bli spurt, og hjelper gjerne de unge.

Kari 7 år

Bruker Ibsenbiblioteket ca. to ganger i måneden.

Jeg kommer fordi:

Jeg låner bøker her sammen med klassen min.

I dag er det en høytlesning for alle andreklassene i byen.

Jeg skal finne en tegneserie som jeg kan lese for lillebroren min.

Jeg skal kose meg sammen med venninnene mine.

Roger 15 år

Skoleelev.

Jeg kommer fordi:

Jeg skal gjøre en oppgave ferdig til i morgen, sammen med noen kamerater.

Jeg skal låne nettbrett så vi kan ligge og arbeide.

Jeg skal låne med meg en gitar sånn at jeg kan øve hjemme.

Jeg skal kjøpe meg en ny sykkel og vil se på oppslagstavla om noen selger en.

Bror 80 år

Vil møte folk i ulike aldre.

Jeg kommer fordi:

Jeg er en gammel oppfinnertype og kommer til biblioteket for å møte andre som har samme interesser som meg.

Jeg interesserer meg ikke for litteratur, men synes Ibsenbiblioteket danner rammer for alle typer interessefelleskap.

Mathieu 7,5 år

Er på Ibsenbiblioteket for å leke.

Jeg kommer fordi:

Jeg skal spille sammen med pappa og lillesøsteren min. Vi deltar i turneringer og konkurranser. Jeg liker veldig godt den store TV-en, og synes det er gøy å prøve VR-brillene.

Jeg elsker å sitte i lesehulene med favorittbøkene mine.

BRUKERNE
hvem er de...?

TOM 6 ÅR

**GÅR SISTE ÅRET I DUESTIEN
BARNEHAGE. SMÅSJUK OG
HJEMME MED PAPPA.**

Pappa får et varsel på telefonen sin om at det skjer noe spennende på biblioteket, og de bestemmer seg for å rusle ned i det fine været.

KL. 10.00

Tom og pappa leker i uteområdet utenfor biblioteket. Her er det jo til og med morsommere leker enn i barnehagen! På infoskjermene ser de at det skal være en lesestund litt senere på dagen som Tom gjerne vil få med seg. Pappa setter seg på en av de mange benkene. Han kan hele tiden se Tom.

INFORMASJON
OG WAYFINDING

UTFORSKING

KL. 10.30

Tom og pappa ankommer Knutepunktet. De går på kafeen og kjøper med seg kaffe og smoothie. Tom har vært på biblioteket med barnehagen før og viser vei til barneavdelingen.

INFORMASJON
OG WAYFINDING

KL. 10.37

I barneavdelingen synes Tom det er veldig spennende at han kan gå inn en hemmelig dør som bare er for barna. Han bruker litt tid på å utforske lekene og bestemmer seg for å kle seg ut som en løve! Han finner en bok med mange bilder av løver og setter seg inn i en av de fine lesehulene. Han ser at pappa leser avisa fra en myk stol i nærheten. Tom søler smoothie og de benytter seg av stellerrommet som ligger rett i nærheten.

UTFORSKING

SAMMEN

DET UVENTEDE

KL. 11.45

Tom og pappa går til formidlingsrommet for å få med seg lesestunden. Det er nesten fullt, det er flere barn enn Tom kan telle! Heldigvis har han som leser mikrofon. Tom leker litt med den interaktive veggen som kan brukes til filmvisning, før alle barna får bli med på verkstedet. Her får de lage en liten figur med tema fra boken de nettopp har lest.

LÆRING

SAMMEN

KL. 12.30

Tom går på skattejakt i barneavdelingen ved hjelp av et AR-program i biblioteksappen. Etterpå slapper han av i lyttestasjonen. Det er fint å ligge på store puter på gulvet og lytte til en Karsten og Petra-bok. Tom er sulten og gleder seg til å spise lunsj med pappa i kafeen.

DET UVENTEDE

LÆRING

KL. 13.30

Det er snart på tide å dra hjem. På vei ut låner Tom med seg de nyeste barnebøkene han ikke har lest. Pappa skal også ha noen bøker, men på veien til voksenavdelingen ser Tom noen rare figurer som henger i taket. Pappa forklarer at det er kunst. De følger Sølvåren et stykke før Tom blir lei og heller vil gå en tur opp på taket for å leke og se på kolonihagen.

DET UVENTEDE

ALMA 8 ÅR

ALMA OG MAMMA SKAL PÅ
BIBLIOTEKET. ALMA SITTE I
ELEKTRISK RULLESTOL, OG
KAN IKKE KJØRE DEN SELV.

Kl. 11.00

På parkeringsplassen til biblioteket er det mange HC-parkeringer å velge mellom. Det er mye snø ute, men god plass til å parkere den store bilen.

INFORMASJON
OG WAYFINDING

Kl. 11.15

Alma og mamma kommer inn i bibliotekets knutepunkt gjennom doble skyvedører som registrerer når noen skal inn. Det er dørmatter på gulvet som tar av for snøen som har festet seg på hjulene på rullestolen. På de store skjermene i Knutepunktet finner Alma og mamma raskt ut hva som skjer på biblioteket i dag. Aktivitetene og hvor de holdes er illustrert med både tekst og symboler. Det er åpent og godt med plass, og lett å manøvrere den elektriske rullestolen.

INFORMASJON
OG WAYFINDING

SAMMEN

Kl. 11.20

Alma har veldig lyst til å være med på formingsaktivitet i barneavdelingen! Bordet i aktivitetsområdet kan senkes sånn at Alma får riktig arbeidshøyde i rullestolen. Området har glassvegger og skyvedører, så når hun etter en stund trenger å ta en liten pause fra støyen der inne, kan han likevel følge med på hva som skjer.

LÆRING

UTFORSKING

SAMMEN

Kl. 12.30

Det er tid for å låne bøker. Alma og mamma triller ut på den fine gangbrua og ned på bakkenivå. Mamma tenker at det er flott at gangbrua er laget uten 90 graders vinkler, men mer som en stor sirkel. Det gjør det lett å forflytte Alma i rullestolen. På veien til barneavdelingen triller Alma og mamma gjennom Sølvåren og sansetunellen. Her er det mange morsomme ting å se, høre og ta på. Alma synes det gøyeste er å trykke på knappen som gjør at forskjellige områder i tunellen lyser opp. Barneavdelingen er oppdelt i ulike områder og Alma finner raskt fram til bøkene hun vil låne med seg hjem. Hun kan enkelt ta bøkene ned fra hylla selv. Utlånsautomaten er lett å forstå, og Alma rekker opp med både lånekort og bøker.

DET UVENTEDE

FORMIDLING OG
UTSTILLING

UTFORSKING

Kl. 13.00

På vei ut oppdager Alma og mamma at det er lørdagskino på biblioteket dagen etter, og de gleder seg allerede til å komme tilbake.

INFORMASJON
OG WAYFINDING

TORGEIR 17 ÅR

NYINFLYTTA FRA
BERGEN FOR Å GÅ PÅ
TOPPIDRETTSGYMNASET I
SKIEN. BOR PÅ HYBEL.

Bestiller studierom til seg selv og tre klassevenner på bibliotekets app, taster inn hva de trenger av hardware og fasiliteter, og appen tildeler Torgeir studierommet Dårkisten. På appen ser han bibliotekets ibsterlogo, eller la han egentlig merke til den?

KI 09.14

Tar en kaffe utenfor ungdomsbula Helmers, kjøpt i kaffevogna drevet på dugnad av ulike ungdomsforeninger. Slenger seg ned i de instavennlige retromøblene. Venter på de tre klassevennene. Får med seg elever fra Kulturskolen som framfører tekst på one-man-band-scenen, en bitteliten flyttbar scene, en slags speakers corner, med helt enkelt teknisk utstyr. En scene hvor de unge selv programmerer og er utøvere

DET UVENTEDE

BARE MEG

KI 10.21

Går gjennom Helmers bule på vei til Dårekisten. Bula har flere avdelinger og rom-i-rommet, noen er lyse, noen mørkere, noen til å være sammen i, noen til å være mer alene og skjerma. Nok en ny plakattstilling henger på veggene, som er rigga for kjøpe utstillingskift. Denne gang fra Medier og kommunikasjonslinja Hjalmar Johansen vgs. Likestilling? Feminisime? tenker han, denne må jeg sjekke seinere.

FORMIDLING OG
UTSTILLING

KI 10.49

Studerer med de tre vennene på Dårekisten. Kobler seg på rommets digitale tavle. Ser ut av de store vinduene, på folka som går forbi, på sola som flommer inn i rommet, dimmer vinduene litt.

LÆRING

SAMMEN

KI 11.07

Pause i studiene. Lager mat sammen med vennene og andre på Helmers kjøkken. Digg at det er bedre utstyrt og større kjøkken enn på hybelen, og sunnere mat! Torgeir setter pris på at maten er gratis om en lager den selv og sammen, eller at en kan kjøpe for en billig penge om en ikke har tid til å lage. Han finner fram til en enkel oppskrift i en av kokebøkene på kjøkkenet.

LÆRING

SAMMEN

KI 11.41

Etter pause: ferdig med gruppearbeid. Studerer alene i kaffekroken i tilknytning til delt kjøkken. Liker at det er bedre møbler enn i hybelen, og at en er alene men sammen.

BARE MEG

KI 14.57

Etter skolearbeid møter han venna på Helmers gamingrom. Spiller bilspill. Deilig å blåse ut med høy lyd og høy fart etter en lang dag med skolearbeid. Flere spill enn hjemme. Kulere, større, flere spillmaskiner.

LÆRING

SAMMEN

KNUT 27 ÅR

BIBLIOTEKAR

NANCY 46 ÅR

INFORMASJONSANSVARLIG

KULTURTURISTER

Carol på forretningsreise i Telemark tar en ekstra dag i Skien.

68

Familien fra Tønsberg tar en hel dag i Skien før turen på Telemarkskanalen.

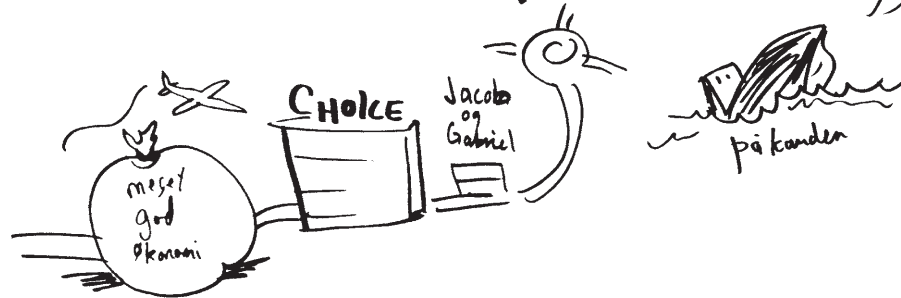

Familien fra Tromsø besøker pappas barndomshjem på Falkum.

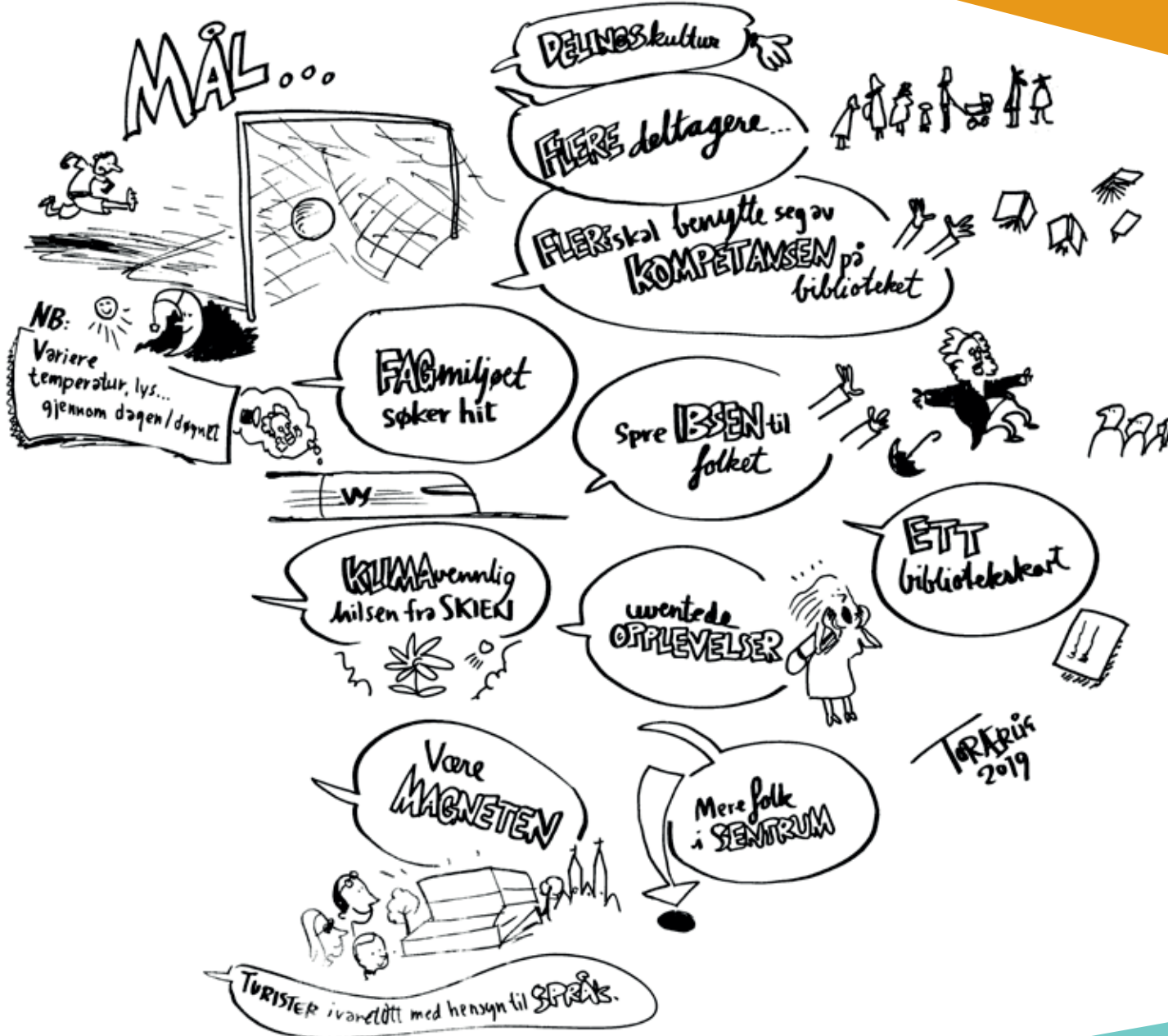

Siri på konferanse i Skien utnytter tiden godt.

SKIEN KOMMUNE

www.skien.kommune.no/ibsenbiblioteket